

DEZBATERI PARLAMENTARE

Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XIX-a

SESIUNEA a IV-a ORDINARĂ – APRILIE 2012

Ședința din ziua de 12 aprilie 2012

(STENOGRAMA)

SUMAR

1. Declararea ședinței ca fiind deliberativă.
2. Dezbateri asupra ordinii de zi și aprobarea ei.
3. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.265 din 8 februarie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul penal – art.172, 174, 175 ș.a.; Codul de procedură penală – art.10; ș.a.*).
4. Dezbaterile și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.94 din 15 ianuarie 2012 cu privire la instituirea Zilei Naționale a Culturii.
5. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.403 din 27 februarie 2012 privind participarea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline la Grupul de cooperare pentru combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri (*Grupul Pompidou*) din cadrul Consiliului European.
6. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.2803 din 16 decembrie 2011 pentru modificarea și completarea Legii nr.23-XVI din 16 februarie 2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA (art.1, 4, 5 ș.a.).
7. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.2509 din 16 noiembrie 2011 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (*Codul penal – art.244¹; Codul de procedură penală – art.274; ș.a.*). *Prioritate legislativă a Guvernului Republicii Moldova.*
8. Dezbaterile și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.185 din 27 ianuarie 2012 pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova (*art.324, 325, 326 ș.a.*).
9. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr. 358 din 20 februarie 2012 pentru ratificarea Acordului de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în scopul realizării Proiectului ”Servicii de sănătate și asistență socială” (*Anexa – pct.11, 12, 22*).
10. Dezbaterile, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr.396 din 24 februarie 2012 pentru ratificarea Amendamentelor la Memorandumul de Înțelegere cu privire la viitorul Rețelei de Sănătate în Europa de Sud-Est în cadrul Procesului de cooperare regională în Europa de Sud-Est.

11. Dezbateră, aprobarea în primă lectură și adoptarea în lectură a doua a proiectului de Lege nr.389 din 23 februarie 2012 pentru ratificarea Protocolului adițional la Acordul dintre Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energie Atomică cu privire la aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare.

12. Dezbateră și adoptarea proiectului de Hotărâre nr.414 din 28 februarie 2012 privind Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova (2012 – 2020).

13. Declarația doamnei deputat Corina Fusu, Frațiunea Partidului Liberal.

Ședința începe la ora 10.00.

Lucrările sînt prezidate de domnul Marian Lupu, Președintele Parlamentului, asistat de domnul Vladimir Plahotniuc, prim-vicepreședinte al Parlamentului.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Bună dimineața.

Rog să ocupați locurile dumneavoastră, pentru a începe ședința.

Secretariatul,

Rog să anunțați prezența în sală.

Domnul Maxim Ganaciuc – secretar general adjunct al Parlamentului, șeful Direcției documentare parlamentară:

Doamnelor și domnilor deputați,

Bună dimineața.

Vă anunț că la lucrările ședinței de astăzi a plenului Parlamentului, din totalul celor 101 de deputați, și-au înregistrat prezența 55 de deputați. Nu s-au înregistrat deputații Frațiunii parlamentare a Partidului Comuniștilor. De asemenea, nu s-au înregistrat: Anghel Gheorghe, Ioniță Veaceslav, Palihovici Liliana, Stoianoglo Alexandru – în delegație; Juravschi Nicolae – la cerere; Ghimpu Mihai – din motive de sănătate; Candu Andrian.

Domnul Marian Lupu:

Da. Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Ședința este deliberativă. Rog să onorăm Drapelul Țării. *(Se onorează Drapelul de Stat al Republicii Moldova.)*

Mulțumesc.

Înainte de a dezbate ordinea de zi, stimați colegi, tradițional, vreau să vă informez că, astăzi, își sărbătorește ziua de naștere colega noastră doamna deputat Oxana Domenti. S-o felicităm și să-i dorim multă sănătate și succes, și revenire cât mai grabnică în Sala Parlamentului. *(Aplauze.)*

Acum, avem, stimați colegi, lista de bază pentru agenda ședințelor de astăzi, și de mâine ale plenului Parlamentului și, adițional, Biroul permanent, după ședința sa de ieri, vine cu un supliment la ordinea de zi, v-a fost distribuit acest document. Va trebui, după dezbateri, dacă sînt propuneri adiționale, să-l supun votului, pentru a completa agenda și a începe activitatea plenului Parlamentului.

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Zilele precedente, a trecut la cele veșnice un nume de referință în știința națională, este vorba de academicianul Andrei Andrieș, fostul Președinte al Academiei de Științe. Un om care a dirigit știința Republicii Moldova, omul care, în anii de cruntă ignoranță agrariană a avut curajul și tăria să spună că limba vorbită pe teritoriul Republicii Moldova este limba română. Și noi datorăm foarte mult Hotărîrii Prezidiului Academiei din '95 și tot ce s-a întîmplat de atunci încoace.

De aceea, am să propun colegilor, plenului Parlamentului să ținem un minut de reculegere în memoria academicianului Andrei Andrieș.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Noi nu vorbim de convingeri ideologice sau politice, noi vorbim de un om care a fost Președintele Academiei de Științe a Republicii Moldova, un om stimat, un om bine cunoscut și vă îndemn, la fel, să păstrăm un moment de reculegere. *(Se păstrează un moment de reculegere.)*

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Suplimentul v-a fost distribuit, precum spuneam, vin doar cu o singură întrebare de precizare către mult stimatul coleg, domnul președinte al Comisiei protecție socială, sănătate și familie, Vladimir Hotineanu, noi discutăm ieri pe marginea proiectului nr.2760. Și ieri apăruse ideea să fie examinat ulterior. Se confirmă, da?

Stimați colegi,

Proiectul nr.2760 din lista de bază, atrag atenția dumneavoastră că acest proiect va fi examinat la una din ședințele plenului Parlamentului deja după sărbătorile de Paști.

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Reiterez invitația pentru conducerea ANRE cu o informație referitor la dinamica prețurilor pe piața petrolieră. Săptămîna trecută, mi-au spus că nu pot

veni, pentru că erau într-o ședință. Eu rog astăzi să fie prezenți pentru a oferi mai multe detalii.

Domnul Marian Lupu:

Este pe lista care mi-a fost prezentată.

Domnul Igor Dodon:

Și știi că mai sînt cîțiva miniștri care ...

Domnul Marian Lupu:

Da.

Domnul Igor Dodon:

... trebuie să vină la invitația socialiștilor.

Domnul Marian Lupu:

Exact.

Domnul Igor Dodon:

Rugămintea este ca invitația miniștrilor să fie pentru ziua de mîine. Astăzi să vină doar conducerea ANRE.

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

De fapt, astăzi, sîntem ziua de joi, cînd la sfîrșitul ședinței ...

Domnul Igor Dodon:

Știu, domnule Președinte. Pur și simplu, rugămintea este în calitate de persoană care am invitat.

Domnul Marian Lupu:

Colegii ... dacă nu vor fi obiecții, poftim. Dar, de obicei, noi facem lucrurile acestea în cadrul Orei Guvernului, Ora întrebărilor.

Microfonul nr.4.

Domnul Dumitru Diacov –Fracțiunea PDM:

O precizare, domnule Președinte,

Eu înțeleg că socialiștii sînt îngrijorați de tot ce se întîmplă în țara moldovenească și doresc să facă mai mult, dar miniștrii trebuie de invitat cu consimțămîntul majorității parlamentare în Parlament.

Domnul Marian Lupu:

Vreau să vă spun așa: în cadrul Orei întrebărilor, regulamentar, în acest caz, propunerile nu sînt supuse votului. Noi am vorbit cu dumneavoastră, dacă invitația se face astăzi, ea se execută joia viitoare, fără vreun fel de exercițiu de vot.

În caz contrar, dacă se pune întrebarea pentru ziua de mâine, care, de fapt, este o zi extra, să spunem așa, regulamentară, în acest caz, noi am putea să calificăm această propunere ca un supliment la ordinea de zi. Și atunci eu sînt obligat să-l supun votului. Cum preferați dumneavoastră.

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Sper că democrații, la fel, sînt îngrijorați de situația din țară, ca și socialiștii. Rugămintea a fost doar din considerentele că socialiștii, astăzi, organizează acțiuni în mai multe orașe, inclusiv în Chișinău, de înverzire a plaiului, este joia curată, începînd cu ora 12.00 De aceea, a fost rugămintea să transferăm miniștrii, dacă nu putem pentru mâine, atunci rămîne pentru următoarea ședință a Parlamentului, joi. Astăzi să vină doar conducerea ANRE cu toate detaliile ce țin de prețurile la carburanți.

Vă mulțumesc mult.

Domnul Marian Lupu:

Eu așa, cu titlu de glumă. Socialiștii, care, de fapt, au culoare roșie în politică, înverzesc țara. Deci, stimați colegi de la PLDM, felicitări că ... (*Rîde.*)

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Dodon:

Da, vă mulțumesc, domnule Președinte.

Noi l-am înroșit în toamnă, cînd am sădit copaci și acum o să îl înverzim. Nici o aluzie față de colegii de la PLDM.

Domnul Marian Lupu:

Îmi dau seama.

Domnul Igor Dodon:

Da. Și vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Vin cu sugestie, s-ar putea și de înroșit țara, dacă participați la acțiuni de vopsire a ouălor de Paști. Deci e tot o acțiune care cade tocmai (*rîde*) bine.

Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Brega – Frațiunea PL:

Mulțumesc.

Domnule Președinte,

Într-adevăr, socialiștii înverzesc primăvara, că, după seceta de vară, se înroșește tot, nu se mai prinde nimic. Ei special asta o fac, asta-i treaba lor.

Dar aceea ce-i serios. Miniștrii au și ei agenda lor de lucru. Ei știu că joi este ziua întrebărilor. Vreau, nu vreau, să ne conformăm, nu pot miniștrii aceștia. S-a

făcut agenda pe astăzi, mâine vine, mâine nu poate să vină, încep vorbe. Ori asta special se face. Haide, miniștrii tot au de lucru.

Domnul Marian Lupu:

În sala aceasta totul se face special. Să nu fim naivi.

Domnul Gheorghe Brega:

Nu, îmi pare că socialiștii o fac tot special. Să vină mâine, că mâine n-o să vină, pe urmă să aibă motiv să spună, iată, miniștrii nu vin la invitațiile lor. Să lăsăm aceste chestii.

Domnul Marian Lupu:

De acord.

Domnul Gheorghe Brega:

Jocuri ca la grădiniță.

Domnul Marian Lupu:

Simplificăm procedura și aplicăm procedura regulamentară. Deci, odată ce colegul nostru a venit cu această propunere, mâine nu este Ora Guvernului, deci eu o voi supune votului pentru ziua de mâine, ca parte componentă a agendei. Funcție de rezultatul votului plenului Parlamentului, asta va fi și decizia.

Dacă Parlamentul acceptă, e una, atunci pe mâine. Dacă nu acceptă Parlamentul, atunci, stimați colegi, ținând cont de situația și acțiunile dumneavoastră pe astăzi, automat se mișcă pe joia viitoare.

Microfonul nr.3.

Doamna Valentina Stratan – Frațiunea PDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Rog să fiu înscrisă cu luare de cuvânt pe marginea proiectelor nr.2803 și nr.414, nr.4 și nr.5 din ordinea de zi.

Domnul Marian Lupu:

Da, am notat acest lucru.

Stimați colegi,

După incursiunea doamnei Stratan, mi-am adus aminte de apelul făcut de dumneaei și susținut de colegul nostru domnul Hotineanu, săptămîna trecută, privind salariul pentru o zi a deputaților să fie alocat, pe bază benevolă, în mod evident, pentru a completa fondurile utilizate pentru combaterea bolilor oncologice.

Eu aș ruga foarte mult, punînd în evidență caracterul benevol, șefii de fracțiuni să discute, să adopte o decizie și informați, vă rog, direcția personal și contabilitatea, pentru a ști colegii noștri din Aparat cum să procedeze în acest caz.

A doua incursiune, stimat coleg.

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule Președinte,

Propun, pentru joia viitoare, să audiem, în plenul Parlamentului, rapoartele privind situația criminogenă din țară al ministrului de interne, al Procurorului General și al Șefului Serviciului de Informații și Securitate.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Deci asta-i pentru Ora întrebărilor?

Fixați, Secretariatul.

Microfonul nr. 5.

Domnul Victor Popa – Frațiunea PL:

Domnule Președinte,

Pentru mâine este inclus în ordinea de zi proiectul nr.316. Fără supărare, domnule deputat Godea, dar noi am avut anumite aranjamente asupra acestui proiect. Inclusiv se va discuta ... nu se va discuta la Alianță, la Consiliu, deci el trebuie să treacă Comisia juridică, numiri și imunități. Deci fără raportul Comisiei juridice, numiri și imunități nu poate fi inclus în ordinea de zi.

Mai mult ca atât, Hotărîrea Curții Constituționale, de alaltăieri, ne-a pus în gardă, deci se poate întâmpla orișice.

Domnul Godea a depus o sesizare la Curtea Constituțională privind și unele aspecte ale proiectului nr.316 și ale Legii nr.1234 cu privire la modalitatea de alegere a Președintelui.

Eu cred că este normal ca noi să intrăm în contact cu Curtea Constituțională ca să-i întreb: când vor examina acest proiect? Ca să nu ne trezim noi cu surpriza că aici noi facem modificări la legea respectivă, iar Curtea Constituțională, pe de altă parte, o să declare neconstituțională sau va menține constituționale unele prevederi, pe care noi le dăm jos de aici.

Cu această ocazie, eu propun proiectul nr.316, pînă nu clarificăm noi toate problemele, de scos din ordinea de zi.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da, am fixat.

Microfonul nr.4.

Domnul Mihai Godea:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La ședința de săptămîna trecută a Comisiei juridice, numiri și imunități am fost informat că s-a solicitat discutarea suplimentară a proiectului nr.316 în Consiliul Alianței. Este un lucru bun din punctul meu de vedere. Nu am insistat,

am zis să-l scoată din ordinea de zi a ședinței, dacă acest lucru a fost solicitat. Din câte înțeleg nu a mai fost discutat. Dacă se încearcă o tergiversare sau, cum să zic, un joc de-a pisica și șoarecele, eu nu cred că el este unul bun. Or se aprobă proiectul, or nu se aprobă. Eu mi-am pus semnătura în favoarea acestui proiect, liderii Alianței și-au pus semnătura în favoarea acestui proiect, deține deja de responsabilitatea politică.

Cît privește Curtea Constituțională. Și pe mine mă îngrijorează ceea ce spune domnul președinte Popa, domina sa a spus: că ne putem aștepta la orice. Asta este foarte grav dacă ne putem aștepta la orice de la Curtea Constituțională.

Am spus-o și reiterez: să trecem proiectul nr.316 prin procedură parlamentară și-mi retrag sesizarea de la Curtea Constituțională, pentru că este logic să fie așa.

Curtea are un termen de șase luni să examineze, conform Constituției și legislației în vigoare. De aceea, eu cred și sînt convins, sigur că nu poate să treacă proiectul fără Comisia juridică, numiri și imunități, este absolut firesc și normal acest lucru, să fie dezbătut în plen, pentru că e vorba de un proiect de lege organică. Dar, nu știu, săptămîna viitoare poate luați o decizie asupra acestui proiect de lege și mergem mai departe.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Petru Știrbete – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

La proiectul de Hotărîre nr.414, rog să fiu înscris cu o luare de cuvînt.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr.5.

Domnul Ion Hadârcă – Frațiunea PL:

Domnule Președinte,

Pentru ordinea de zi pentru ziua de mîine noi propunem proiectele de hotărîre nr.754 și nr.755. Este vorba de modificarea componenței grupurilor parlamentare.

Domnul Marian Lupu:

Dar de ce pentru mîine? Nu e pentru astăzi?

Domnul Ion Hadârcă:

Încă nu.

Domnul Marian Lupu:

Este o chestie tehnică. Dacă sînteți ...

Domnul Ion Hadârcă:

Da, sînt gata.

Bine, da, da,

Domnul Marian Lupu:

Că sînt niște proiecte de documente care nu conțin norme de drept.

Domnul Ion Hadârcă:

Sînt înregistrate.

Domnul Marian Lupu:

Sînt, da?

Domnul Ion Hadârcă:

Da, da. Dintr-o comisie în alta se transferă.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Microfonul nr.4.

Domnul Simion Grișciuc – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule Președinte,

Solicit prezența domnului Zubco, Procurorul General al Republicii Moldova.

Și aș solicita niște întrebări. În nenumărate rînduri, m-am adresat către Ministerul Mediului cu interpelări vizavi de activitatea unei întreprinderi care extrage zăcămint în satul Pugăceni. Dînșii de fiecare dată fac trimitere ...

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

Nu vă supărați, vă rog.

Din momentul în care veniți cu întrebări sau interpelări, puțină răbdare, fiindcă avem la sfîrșit anume Ora pentru acest gen de exercițiu. Dacă nu vă supărați. Ca să urmăim Regulamentul.

Domnul Simion Grișciuc:

Bine, bine.

Domnul Marian Lupu:

O'key?

Alte propuneri nu văd.

Stimați coelgi,

Deci care sînt propunerile înaintate de dumneavoastră, pe care trebuie regulamentar să le supun votului? Deci propunerea domnului deputat Dodon de a include pe ordinea de zi, pentru ziua de mine, informația ministrului muncii,

protecției sociale și familiei și a ministrului justiției. Văd că doi miniștri sînt aici. Deci toți acei care au fost solicitați, în afară de ANRE, care este invitată astăzi. Nu, eu repet o chestie că asemenea solicitați, făcute pentru Ora întrebărilor, nu sînt supuse votului. Colegul insistă pentru ziua de mîine. Mîine nu avem Ora Guvernului. Aceasta ar însemna că asemenea subiecte pot fi incluse doar ca parte componentă a ordinii de zi și trebuie să fie supuse votului. De aceea și supun votului această propunere.

Dacă nu se susține de plen această propunere, înseamnă că ea automat se mișcă pentru joia respectivă, următoarea Oră a Guvernului. Cine este pentru susținerea acestei propuneri rog să voteze. Trei voturi. Deci propunerea nu se susține.

Stimați colegi,

Invitații rămîn să vină regulamentar la următoarea rundă a Orei întrebărilor.

Stimate coleg,

Nu vă supărați, regulamentar sîntem în procedură de vot. Terminăm și vă ofer cuvîntul.

În continuare, propunerea domnului președinte al Comisiei juridice, numiri și imunități privind excluderea proiectului nr.316, condiția mișcării procesului de examinare pentru o dată ulterioară. Cine este pentru această propunere rog să voteze. Majoritatea. Propunerea a fost acceptată.

Și propunerea, înaintată de domnul Hadârcă, privind includerea pe ordinea de zi de astăzi a două proiecte de hotărâre de Parlament tehnice, sînt modificări la nivelul fracțiunii parlamentare referitor la membrii diferitor comisii parlamentare permanente, e vorba de nr.754 și nr.755. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Vă mulțumesc. Propunerea este acceptată.

Acum, avînd rezultatul votului, voi supune votului pe ansamblu modificările, deci suplimentul la ordinea de zi, ținînd cont și de acele proiecte înaintate de Biroul permanent. La fel, nu uităm că proiectul 2760, am discutat că îl mișcăm pentru o zi ulterioară. Cine este pentru adoptarea suplimentului la ordinea de zi pe ansamblu rog să voteze. Majoritatea. Mulțumesc. Suplimentul este aprobat.

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Dodon:

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Doar suplimentar a fost invitat și ministrul economiei, în ceea ce ține de prețul, tariful și contractul de livrare a energiei electrice.

Și doar ca o mică glumă, cum ați făcut-o și dumneavoastră, fără a face aluzii la culorile albastre ale PD și PL, însă, dacă aprobați Legea antidiscriminare riscați să nu albăstriți toată țara.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Iată, nu sînteți corect aici, fiindcă albastru și azuriu sînt două culori diferite, stimate coleg. Dar vreau să vă spun că oule se vopsesc și în aceste culori. (*Rîde.*)

Continuăm. Deci vom începe cu ordinea de zi de bază. Proiectul de Lege nr.265 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Lectura a doua. Rog comisia.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

Onorată asistență,

Comisia juridică, numiri și imunități menționează că, la 30 martie 2012, prezentul proiect de lege a fost aprobat de către Parlament în primă lectură, al cărui obiectiv de bază este ajustarea unor prevederi din Codul penal, din Codul de procedură penală și din Codul familiei la recomandările Convenției Consiliului Europei cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării și abuzului sexual.

În cadrul ședinței Comisiei juridice, numiri și imunități și pregătirii proiectului pentru lectura a doua, au fost puse în dezbateri propunerile și obiecțiile expuse în avizele comisiilor permanente, Direcției juridice a Secretariatului, amendamentele deputaților: doamnei Liliana Palihovici; domnilor Igor Corman, Valeriu Munteanu și Valeriu Ghilețchi.

În rezultatul dezbaterilor, cu participarea reprezentanților autorului proiectului, cu unele amendamente și propuneri, care vor contribui la îmbunătățirea reglementărilor din proiect, au fost acceptate, iar altele respinse ca fiind inoportune.

Pornind de la cele relatate, Comisia juridică, numiri și imunități, cu majoritatea voturilor membrilor, a decis să propună Parlamentului examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului de Lege nr. 265, deci alăturat la proiect este tabelul pentru modificările și completările care au urmat, să fie proiectul în varianta nouă acceptat de către autori.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Da, vă mulțumesc, domnule președinte.

Alte propuneri pe marginea acestui proiect?

Microfonul nr. 3.

Domnul Igor Corman – Frațiunea PDM:

Da, mulțumesc.

Domnule președinte al comisiei,

În primul rând, vreau să vă mulțumesc că ați acceptat toate amendamentele pe care le-am propus la acest proiect de lege, cu excepția unui amendament. Și am ieșit la microfon, nu doar reieșind din ambiția ca să fie acceptate toate amendamentele, dar părerea mea este că propunerea pe care am făcut-o este una corectă.

Mă refer aici la articolul 3 din proiectele de lege, care se referă la Codul familiei articolul 71, alineatul (2), acolo unde este vorba despre faptul că

autoritatea tutelară să poată decide luarea copilului de la părinți atunci când există un pericol iminent pentru viața, sănătatea sau inviolabilitatea copilului.

Dumneavoastră insistați să fie păstrată sintagma: ”Inviolabilitatea sexuală a copilului”. Totodată, eu cred că nu trebuie să limităm doar la ”inviolabilitatea sexuală”, ci și cea fizică sau psihică. Așa cum este, de fapt, vorba și în articolul 67 litera d) din Codul familiei. Deci în raport, unde se respinge propunerea mea, de fapt, se vine cu argumentul care întărește propunerea pe care o fac. Deci eu consider că propunerea aceasta oferă o protecție mai amplă copiilor împotriva tuturor formelor de violență, nu doar cea sexuală. Este vorba aici și de agresiunea fizică, psihică ș.a.m.d.

Domnul Victor Popa:

Vă mulțumesc.

Vreau să vă spun că ceea ce spuneți dumneavoastră a servit obiect de discuție în comisie. Membrii comisiei împreună cu autorii au examinat și amendamentul acesta de care spuneți dumneavoastră și alte acte normative care există în acest domeniu. Și comisia a ajuns la concluzia că propunerea dumneavoastră nu se acceptă și pe motivele expuse aici, în tabelul despre care am spus.

Este adevărat, este dreptul dumneavoastră ca să cereți Parlamentului să-l examineze și, dacă să-l supună votului... dar opinia comisiei a fost cea care este. Deci eu altă opinie nu pot să...

Domnul Igor Corman:

Da, domnule președinte,

Dar încă o dată, deci argumentarea care se face vine să întărească, de fapt, ceea ce am propus. Eu rog să fie pus la vot amendamentul...

Domnul Marian Lupu:

Stimate coleg,

Pentru stenogramă. Dați, vă rog, citire formulării întrebării...

Domnu Igor Corman:

Eu am propus formularea să fie: ”viața, sănătatea sau inviolabilitatea copilului”, fără ”inviolabilitatea sexuală”, deci care cuprinde toate formele de inviolabilitate: și psihică, fizică ș.a.m.d.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Potrivit Regulamentului, deputatul este în drept să insiste asupra propunerilor care n-au fost acceptate de comisie. Iar eu trebuie să le supun votului. Supun votului această propunere.

Stimați colegi,

Cine este pentru a susține propunerea domnului deputat Corman rog să voteze. Majoritatea.

Mulțumesc. Propunerea este acceptată.
Microfonul nr. 4.

Domnul Valeriu Ghilețchi – Frațiunea PLDM:

Eu am o mică propunere, mi se pare că mai potrivită va fi la articolul 175. Domnule Popa, dacă vă uitați la articolul 175, aici este fraza: ”Discuții cu caracter obscen sau cinic, purtate cu victima referitor la viața sexuală”.

Expresia ”viața sexuală” mi se pare un pic nepotrivită. Cred că ar fi mai bine, dacă am spune referitor la relațiile sexuale, pentru că acest caracter obscen, adică discuțiile, în tot contextul este vorba mai mult de relații sexuale decât de viață sexuală. Nu mi se pare atât de semnificativă, dar mi s-ar părea o precizare mai bună, dacă nu sînteți împotrivă.

Domnul Victor Popa:

Nu, aici e de redacție, deci sîntem de acord cu dumneavoastră, deci nu schimbă substanța, materia articolului.

Domnul Valeriu Ghilețchi:

Da, mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Alte propuneri? Nu sînt.

Domnule președinte,

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

În condițiile raportului comisiei de profil și al rezultatelor exercițiului de vot în cadrul ședinței de astăzi a plenului Parlamentului la acest subiect, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului nr.265. Cine este pentru rog să voteze.

Stimați colegi numărători,

Lectura a doua, rog asistența dumneavoastră.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

54 de voturi ”pro”. Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr. 265 este adoptat în lectura a doua.

Acum, stimați colegi, proiectul de Hotărîre nr.94, prezentarea a fost. Comisia a făcut prezentarea. Ce ne-a rămas? Votul. A, luările de cuvînt au fost? Mai sînt? Da. Cine? Doamna Ciobanu, vă rog. Și domnul Ciobanu. Voi parcă special v-ați așezat așa, alături.

Doamna Maria Ciobanu – Frațiunea PLDM:

Domnule Președinte,
Stimați deputați,

Faptul că Frațiunea noastră, a Partidului Liberal Democrat din Moldova, vine cu inițiativa legislativă de a institui ziua de naștere a marelui Eminescu, 15 ianuarie, drept Ziua Culturii Naționale este un gest importat, care certifică asumarea culturii naționale cu reprezentantul ei cel mai de seamă Mihai Eminescu.

Stimați colegi,

Pentru Republica Moldova, cultura s-ar cuveni să fie marfa noastră de export, cu care să fim competitivi pe plan european. Olandezii sînt cunoscuți mai ales prin lalelele pe care le cresc. Ceasurile elvețiene n-au concurență, iar nouă, cetățenilor Republicii Moldova, ne revine să aruncăm cultura peste ei, să aruncăm cu muzica și dansurile noastre, cu obiectele lucrate manual atît de iscusit, într-un cuvînt, să aruncăm cu ceea ce știm noi mai bine, mai temeinic și mai durabil să facem.

Nu voi spune nimic nou, afirmînd că identitatea vine din cultură. Deși Imperiul Roman, o forță militară și economică puternică, cucerește o biată Grecie, cultura elenă a reușit să se impună pînă în ziua de azi. Cine a învins pînă la urmă? A învins Homer, care nu era decît un biet orb. N-au rămas palatele, templele sau războaiele. Din Alexandru Macedon a rămas doar o statuie. În timp ce Homer a rămas concret, puternic și veșnic.

Noi tot așteptăm să ieșim din tot felul de crize, unele reale, altele imaginare. Am ajuns că nu mai avem visuri pentru o întregă națiune. De 20 de ani se tot încearcă de către unele partide politice să se monopolizeze așa-zisul interes național. Ieri, era cel mai mare naționalist în partid, al cărui lider de onoare țipa mai ieri cît îl țineau baierile în Piața Marii Adunări Naționale: ”Jos Alianța!”.

Azi, un alt partid și-a asumat cu de la sine putere tot ceea ce se crede interes național. Nu-mi amintesc ca în acei 20 de ani de democrație să fi dat o generație alteia un proiect important care vizează cultura pentru finalizare. Fiecare are sentimentul că lumea începe cu el. Aproape că nu mai contează ce a fost mai înainte și niciunul nu preia munca celuilalt, pentru a o duce mai departe.

Acesta, stimați deputați, este blestemul care ne urmărește. Sper, cu toată încrederea, că instituirea Zilei Culturii Naționale ne va consolida, ne va strînge mai grămăjoară, pentru a organiza în toate comunitățile noastre acțiuni dedicate culturii naționale.

Dispersarea noastră, mersul pe la evenimente culturale pe rînd ne creează o imagine foarte proastă în fața societății. Sărbătoarea națională accesibilă tuturor, deci populară, vă traduce în imagini modelul social și moral, avînd ca moment de naștere ziua de 15 ianuarie. Prezența colectivă, care simbolizează națiunea, se va

transforma într-un spectacol simbolic, bogat în promisiuni optimiste și întors cu fața spre viitor.

Se știe că în cultura națională un loc aparte îl ocupă locurile memoriei, acele spații în care s-au petrecut evenimente istorice excepționale. Este cazul locurilor bățăliilor care inspiră rememorarea eroilor, care oferă mari modele de patriotism. Spiritalul național și patriotismul, ca părți ale culturii naționale, pot fi modelate doar prin educație, iar familia, școala și biserica sînt cheia tuturor soluțiilor.

Vă îndemn, stimați legiuitori, să susținem această inițiativă legislativă, prin care cultura noastră națională își va avea o zi a ei.

Stimați deputați,

Insist pe importanța acestei inițiative legislative, care, definită prin lege, prin votul dumneavoastră, va da curs la mai multe proiecte culturale de interes național.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Domnul Ciobanu.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Stimate domnule Președinte,

Stimați colegi,

În scurta mea intervenție vreau să aduc cîteva argumente în favoarea declarării datei de 15 ianuarie ca Zi Națională a Culturii în Republica Moldova. În primul rînd, găsesc că este pe deplin justificat să avem o zi în care să sărbătorim cultura națională, de vreme ce avem o zi în care, neaoș vorbind, cinștim oficial vinul. O fi avut dreptate strămoșii noștri latini cînd spuneau că în vin se află adevărul "In vino veritas".

Da, sîntem de acord, vinul este o marfă pe care putem face bani sau putem consuma cu cap sau fără cap, dar cultura este chiar identitatea noastră ca popor. Ziua de 15 ianuarie are o încărcătură simbolică, deosebită pentru cultura poporului nostru. La această dată, s-a născut Mihai Eminescu, geniul nepereche, care reprezintă însăși conștiința de sine a spiritualității și culturii noastre naționale.

De aceea, cred că este o idee fericită să legăm Ziua Națională a Culturii de numele marelui poet. Declarînd data de 15 ianuarie drept Ziua Națională a Culturii, vom demonstra că știm să ne contaminăm, contrar tradiției, și de exemple bune.

În Europa, fiecare țară are o zi a culturii naționale, zi care este asociată, de regulă, cu numele unei personalități emblematice din cultura respectivă. De exemplu, la spanioli Ziua Națională a Culturii coincide cu data morții lui Miguel de Cervantes, la portughezi – cu ziua de naștere a lui Luis de Camoes. La italieni, de ziua lui Dante, în toate orașele se organizează evenimente culturale, lecturi și dezbateri publice, tîrguri de carte.

Aș putea să continui acest șir de exemple care ne demonstrează că, dintr-un număr mare de personalități: filozofi, scriitori, compozitori, de care se bucură culturile multor țări, pentru celebrarea Zilei Culturii Naționale se preează o figură simbolică, care, în conștiința poporului, este identificată cu simțirea națională.

Eminescu spunea, citez: ”Nivelul culturii generale a nației nu o poate ridica nimeni cu umărul; timpul și munca umplu neajunsurile”. Am închis citatul.

Cred că și noi mai avem nevoie de timp pentru recuperarea unor verigi evolutive, pentru conștientizare și recunoaștere. Da, noi, ca legiuitori, poate nu vom ridica nivelul culturii cu umărul, dar este timpul să-l ridicăm prin munca noastră, prin atitudinea și deciziile pe care le luăm aici cu privire la dezvoltarea și sprijinirea proceselor culturale din țara noastră.

Deci vă îndemn să susținem și să votăm proiectul de Hotărîre privind declararea datei de 15 ianuarie ca Zi Națională a Culturii în Republica Moldova.

Vă mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

În aceste condiții, supun votului aprobarea Hotărîrii, proiectului de Hotărîre nr. 94. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Proiectul este aprobat.

Proiectul de Lege nr.403 privind participarea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline la grupul de cooperare pentru combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri din cadrul Consiliului European. Proiectul nr. 403. Este inițiativa prezentată de Președinția țării. Domnule ministru, vă rog.

De fapt, pînă cînd vine domnul ministru la tribună, vreau să atrag atenția asupra unui lucru care îmi este mai puțin înțeles în genericul acestui document: ”combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri”.

Nu, ”combaterea traficului ilicit de droguri” eu înțeleg. Dar ce, poți face abuz sau nu de droguri? Ori consumi, ori nu consumi. Și nu contează că consumi 100 de grame sau 1 kg. Dar, bine, aceasta a fost așa, o remarcă din partea mea.

Domnule ministru, vă rog.

Domnul Alexei Roibu – ministrul afacerilor interne:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Grupul Pompidou, ca instituție a Consiliului European, prezintă o organizație interguvernamentală, menită să realizeze cooperarea multidisciplinară în domeniul prevenirii și al combaterii consumului și traficului ilicit de droguri. Scopul acestui grup este de a contribui la elaborarea în statele membre a politicilor în combaterea drogurilor, de a asigura unificarea eforturilor și a activităților specifice și de a promova dezvoltarea unei strategii comune a noilor inițiative în domeniul combaterii traficului de droguri.

În anul 2011, la Grupul Pompidou a aderat Serbia, Muntenegru, Macedonia și Maroc. În total, Grupul Pompidou numără 39 de state membre. În anul 2011, Ministerul Afacerilor Interne a lansat procedura de participare, aderare a Republicii Moldova la Grupul Pompidou al Consiliului European. Prin Hotărîrea Guvernului nr. 958 din 19 decembrie 2011 a fost aprobat proiectul de lege pentru participarea, aderarea Republicii Moldova ca membru cu drepturi depline la Grupul Pompidou.

Recent, la inițiativa Ministerului Afacerilor Interne, a fost organizată la Chișinău, în martie, vizita oficială a secretarului executiv al acestui grup, care a asigurat că va susține necondiționat Republica Moldova în activitățile ce țin de combaterea traficului și consumului ilicit de droguri.

În acest domeniu, Ministerul Afacerilor Interne deja a întreprins măsuri concrete prin elaborarea și aprobarea Strategiei Naționale antidrog și a Planului național de acțiuni antidrog pe anii 2011 – 2018, și a fost creată Comisia națională antidrog ca mecanism de interacțiune a organelor de stat nonguvernamentale și societatea civilă în lupta contra traficului de droguri.

Din anul 2006, grupul Pompidou acordă asistență Republicii Moldova în vederea luptei cu viciul HIV/SIDA. Pe perioada ultimului an, au fost realizate, cu suportul Grupului Pompidou, un șir de activități în beneficiul Ministerului Afacerilor Interne, cât și în beneficiul Departamentului instituțiilor penitenciare al Ministerului Justiției prin organizarea seminarelor de instruire, spoturi publicitare, foruri tematice, acoperirea cheltuielilor pentru deplasările experților naționali la aceste activități.

Contribuția Republicii Moldova ar fi de 4 mii de euro pe an, care justifică pe deplin coraportul dintre cost – beneficiu. Menționăm că cauza principală a extinderii cooperării cu prestigioasa organizație constă într-o problemă comună: înmulțirea și diversificarea rapidă a categoriilor de droguri și sporirea amenințărilor asupra sănătății populației. Doar în decursul unui an, lista care conține substanțele stupefiante interzise s-a majorat cu 35 de poziții.

Din aceste considerente considerăm că beneficiile pe care le-am putea avea în cadrul acestei cooperări ar fi: schimbul permanent de informații cu privire la noile tipuri de droguri, puse ilicit în circulație, și rutele de destinație... destinație și tranzit; instruirea polițiștilor, colaboratorilor instituțiilor penitenciare și a procurorilor, cu privire la gestionarea eficientă a cauzelor cu privire la traficul ilicit de substanțe narcotice; îmbunătățirea capacităților în domeniul activității specifice de investigații; extinderea formatului de colaborare cu partenerii străini; participarea la operațiuni comune privitor la reducerea narcobusinessului; implementarea celor mai eficiente metode și tehnici de contracarare a fenomenului traficului ilicit de droguri; implementarea legislației noi, recent adoptate, în domeniul antidrog.

Setul de materiale privind participarea, aderarea Republicii Moldova a fost avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Procuraturii Generale, Serviciului Grăniceri, care s-au pronunțat în favoarea aderării la această organizație.

În contextul celor menționate, considerăm oportună participarea Republicii Moldova, ca membru cu drepturi depline, la Grupul Pompidou și solicităm, stimați deputați, să fie votat proiectul de Lege privind participarea Republicii Moldova, ca membru cu drepturi depline, la Grupul de cooperare pentru combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri (Grupul Pompidou) în cadrul Consiliului Europei.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,
Vă mulțumesc și eu.
Stimați colegi,
Întrebări pentru domnul raportor?
Microfonul nr. 4.

Domnul Iurie Chiorescu – Frațiunea PLDM:

Domnule ministru,
Puteți să spuneți, vă rog, câte țări sînt membre ale Grupului Pompidou?

Domnul Alexei Roibu:

Eu am menționat în alocuțiune că, actualmente, peste, nu, 39 de țări sînt membre ale acestui Grup.

Domnul Iurie Chiorescu:

Da, mulțumim.

Domnul Marian Lupu:

Alte întrebări? Nu sînt.
Domnule ministru,
Vă mulțumesc.

Domnul Alexei Roibu:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Rog comisia.

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat acest proiect de lege și constată că participarea Republicii Moldova la activitățile Grupului Pompidou este importantă atît în contextul valorificării experiențelor țărilor europene și intensificării cooperării cu organizațiile internaționale, parteneri ai Grupului, cît și în perspectiva consolidării sistemului european de combatere a traficului ilicit de droguri.

Comisiile permanente au prezentat avize pozitive, pronunțîndu-se pentru adoptarea acestui proiect de lege.

Direcția juridică a Secretariatului Parlamentului a formulat unele obiecții de ordin tehnico-legislativ, care vor fi luate în considerație la definitivarea variantei finale a acestui text.

Comisia politică externă și integrare europeană propune operarea unor modificări în textul proiectului de lege, în scopul ajustării procedurii de notificare

a intenției de a deveni membru cu drepturi depline al Grupului Pompidou la practica Consiliului Europei și anume.

Prima propunere. A expune primul alineat al articolului întâi în următoarea redacție: Republica Moldova aderă la Grupul de cooperare pentru combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri (Grupul Pompidou) din cadrul Consiliului Europei în calitate de membru cu drepturi depline și acceptă prevederile, mai departe după text, alineatele următoare.

Și a doua propunere. A expune articolul 3 în următoarea redacție: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Secretarul General al Consiliului Europei aderarea Republicii Moldova la Grupul de cooperare pentru combaterea abuzului și traficului ilicit de droguri (Grupul Pompidou) din cadrul Consiliului Europei.

Cu aceste modificări, propunem aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură și adoptarea în a doua lectură.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări pentru comisie?

Totuși, domnule președinte al comisiei,

Eu revin la ceea ce am menționat eu anterior. De fapt, înțeleg că este parte componentă a denumirii acestui grup, dar, într-adevăr, nu găsim noi o jenă aici – combaterea abuzului, fiindcă ideea vine la faptul că s-ar părea, consumul a niște cantități raționale nu sînt probleme, dar abuzul devine o problemă.

Aici...

Domnul Igor Corman:

...domnule Președinte,

Am discutat și în comisie acest lucru. Acestea au fost și părerile noastre, dar, pînă la urmă, este denumirea oficială pe care trebuie s-o acceptăm.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Face parte și acest document din procesul de integrare europeană.

Mulțumesc.

Stimați colegi,

Voi supune votului aprobarea în primă lectură a acestui proiect de lege. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Vă mulțumesc.

Proiectul este aprobat în primă lectură.

Fracțiunile parlamentare, obiecții pentru lectura a doua? Nu sînt.

În aceste condiții, în condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului de Lege nr. 403. Cine este pentru rog să voteze.

Stimați colegi numărători,

Rog asistența dumneavoastră.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 21.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

51 de voturi „pro”. Împotrivă? Zero voturi. Proiectul de Lege nr. 403 este adoptat în lectura a doua.

Proiectul de Lege nr. 2803 pentru modificarea și completarea Legii cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA. Guvernul.

Domnul Mihail Magdei – viceministru al sănătății:

Domnule Președinte,

Stimați deputați,

Domnilor miniștri,

Infecția HIV/SIDA în Republica Moldova prezintă o problemă majoră de sănătate publică și este sub supraveghere și monitorizare permanentă. În perioada anilor 1987–2011 au fost înregistrate cumulativ peste 7 mii de persoane infectate cu virusul HIV, inclusiv 2268 în teritoriile de Est ale Republicii Moldova.

În 2011 au fost înregistrate 721 de cazuri noi. În 2010 – 704. Incidența infecției HIV la 100 de mii de populație a constituit în Republica Moldova... inclusiv 13 în teritoriile din dreapta Nistrului și 42 – în teritoriile de Est.

În republică au inițiat tratamentul antiretroviral în perioada anilor 2003 – 2011 peste 2 mii și 15 persoane.

Legea nr. 23 din 2007 reglementează raporturile juridice ce țin de activitatea de profilaxie și diminuare a impactului infecției HIV/SIDA și garantarea respectării drepturilor persoanelor cu HIV prin reducerea cazurilor noi de infectare, prin stoparea creșterii epidemiei acesteia, prin asigurarea cu asistență medicală, socială și psihologică a persoanelor cu HIV și a membrilor familiilor lor, precum și prin consolidarea eforturilor de prevenire și combatere a acestei infecții.

Necesitatea promovării modificărilor propuse sînt susținute de recomandările Comitetului Organizației Națiunilor Unite pentru drepturile economice, sociale și culturale. Protocolul nr. 4 la Convenția Uniunii Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertății fundamentale amendată de Protocolul 11 – Libertatea la circulație.

Cerințele actelor internaționale: CEDO, recomandările Comitetului ONU pentru drepturile economice, sociale și culturale.

Scopul modificării Legii nr. 23 din 16 februarie 2007 cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA prezintă obținerea asigurării reducerii vulnerabilității față de persoanele cu HIV prin realizarea drepturilor și libertății fundamentale ale omului asociate statutului și armonizarea la standardele internaționale și europene în domeniul dreptului omului.

Astfel, se propun spre modificare articolul 1 alineatul (1); articolul 4 alineatul (1), alineatul (4), alineatul (6), alineatul (7), alineatul (3); articolul 14 alineatul (2), alineatul (3), alineatul (5) și alineatul (6); articolul 22 alineatul (4); articolul 24. Articolul 27.

Toate modificările propuse au fost discutate în Comisia parlamentară de profil. Au fost discutate public în cadrul ședințelor organizate cu reprezentanții societății civile, structuri guvernamentale și internaționale, în cadrul cărora au fost susținute și sînt prezentate anexele și nota informativă.

Mulțumesc pentru atenție.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Microfonul nr. 5.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Domnule ministru,

Două propuneri, una de fond și alta de formă.

Vizavi de locul pe care și-l are în textul legii sau propunerea vizavi de articolul 9¹, eu cred că mai oportun ar fi ca acest nou articol să fie introdus după articolul 6, să devină 6¹, pentru că 6¹ sună – familia, copiii, tinerii și infecția HIV/SIDA, iar cel pe care-l propuneți dumneavoastră: femeile și HIV/SIDA.

Iar în varianta pe care ați propus-o vine după articolul 9 care este „Activitățile de prevenire și infecție în penitenciare”. Cred că ar fi mult mai bine așa și mai oportun.

Și chiar însăși denumirea articolului 9¹ cred că este una foarte poetică: „Femeile și HIV/SIDA”. Sună cumva, așa, nu foarte juridic.

Acestea au fost obiecții de formă și acum de fond.

La articolul 9¹ alineatul (2) spuneți: autoritățile administrației publice locale, în parteneriat cu societatea civilă, vor include în programele teritoriale de prevenire și control la infecții HIV/SIDA a infecțiilor cu transmitere sexuală, activități de consolidare a capacităților de liderismă și participarea femeilor infectate cu HIV/SIDA și tot așa mai departe după text.

Cred că în formula aceasta este o ingerință în activitatea administrației publice locale. Aceste activități nu sînt specifice administrației publice locale și în lectura a doua va trebui să găsim o formulă mai plastică, o formulă care nu ar fi atît de imperativă la adresa autorităților administrației publice, avînd în vedere actele și strategia recentă de descentralizare pe care am adoptat-o.

Domnul Mihail Magdei:

Domnule deputat,

Mulțumesc frumos pentru întrebare.

La audierile pe care le-am avut pe această problemă, așa-i, publice, și discutînd în Comisia parlamentară de profil, noi taman așa am procedat cum

dumneavoastră. Credem că redacția a ajuns poate că nu aceea, dar propunerile dumneavoastră sînt binevenite și sînt incluse.

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumim și dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 4.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule viceministru,

Eu, ca să votez cu plină conștiință, vreau să vă întreb, la articolul 2, pardon, la articolul 4 alineatul (2), dumneavoastră în loc de „Planul național de dezvoltare” propuneți sintagma: „Strategia națională de dezvoltare, politici în programe de sănătate și educație”.

Problema este că sînt lucruri diferite. Eu înțeleg că în acel mod dumneavoastră racordați cu legislația internațională, recomandările ONU ș.a.m.d.

Însă sînt lucruri diferite.

Spuneți-mi, vă rog, există un Plan de acțiuni privind profilaxia infecției HIV/SIDA?

Domnul Mihail Magdei:

Domnule deputat,

Mulțumim pentru întrebare.

Există program național acceptat, adoptat de Guvern în 2011, ianuarie, pentru o perioadă de 5 ani de zile.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Și în acest program...

Domnul Mihail Magdei:

Da.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Bineînțeles că este planul de acțiuni concret...

Domnul Mihail Magdei:

Da.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Este un plan de acțiuni pentru țara noastră.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumim și dumneavoastră.

Domnul Marian Lupu:

Alte întrebări? Nu sînt.

Vă mulțumesc, stimate domnule raportor.

Rog comisia.

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumesc.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Onorate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 23 din 2007 privind profilaxia infecției HIV/SIDA.

Scopul modificării acestei legi este obținerea asigurării reducerii vulnerabilității față de persoanele cu HIV privind realizarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului legate de statutul HIV/SIDA și armonizarea la standardele internaționale europene în domeniul drepturilor omului.

Drepturile omului sînt necesare tuturor ființelor umane, pentru a duce o viață liberă și demnă pe care nimeni nu le poate nega, limita sau refuza fără un proces echitabil în fața unui judecător sau a unei autorități de putere de a judeca.

Într-un stat democratic și de drept toți cetățenii sînt obligați să respecte și să protejeze drepturile fundamentale ale omului.

Drepturile omului sînt respectate atunci cînd discriminarea unor persoane nu se întîlnește. Rezultatul direct al modificărilor propuse este reducerea stigmatizării și discriminării persoanelor infectate cu infecția HIV/SIDA.

Urmare a audierilor publice organizate, membrii comisiei au propus încadrarea articolului 9¹ în proiectul de lege... (punctul 6 din acest proiect), în articolul 6 al Legii nr. 23-XVI din 16 februarie 2007, redenumind articolul 6 „Familia, copiii, tinerii, femeile și infecția HIV/SIDA”, iar alineatele (1), (2), (3) din articolul 9¹ al proiectului de lege devin, respectiv, alineatele (6), (7), (8) ale articolului 6 din Legea nr. 23 din 2007.

În comisie au parvenit avizele pozitive din majoritatea comisiilor parlamentare și din Direcția juridică.

În sinteza amendamentelor la acest proiect au fost incluse propunerile parvenite.

Comisia propune proiectul de lege să fie votat în primă lectură și în lectura a doua.

Vă mulțumesc, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc și eu, domnule președinte al comisiei.

Întrebări pentru comisie? Nu sînt.

Vă mulțumesc.

La acest proiect de lege – o luare de cuvînt.

Doamna Valentina Stratan, vă rog.

Doamna Valentina Stratan:

Mult stimată domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

Problema respectării drepturilor fundamentale ale omului rămîne actuală și în continuare în Republica Moldova

Proiectul de lege discutat vine să elimine prevederile legislative actuale discriminatorii față de persoanele cu HIV/SIDA și să asigure respectarea drepturilor fundamentale ale acestora în conformitate cu cerințele actelor internaționale.

Este cunoscută situația cînd persoanele infectate cu HIV/SIDA întîmpină dificultăți mari în viața cotidiană. Atît aceste persoane, cît și membrii familiilor lor sînt stigmatizate și discriminate.

Pentru mulți dintre ei este o mare problemă să-și găsească o slujbă, să-și asigure dreptul la educație, confidențialitate și securitate a informației cu caracter personal, dreptul la libera circulație.

În ultimii ani, se atestă o sporire a morbidității printre femei, la fel ca și numărul copiilor născuți de mame HIV infectate.

Infecția HIV se înregistrează în rîndul persoanelor tinere de vîrstă reproductivă. La tinerii de vîrsta 15–39 ani s-a înregistrat în 2011 o morbiditate de 72,9% în comparație de 79,5% pentru anul 2010.

Conform unei analize ale experților externi și naționali, numărul copiilor care trăiesc în familii afectate de HIV ar putea varia între 800 și 2600.

Femeile sînt mai vulnerabile sub aspect anatomic la infectarea cu HIV, dar și la factorii sociali precum este migrația și violența.

În Republica Moldova sînt în prezent peste 1100 de femei seropozitive. Aceste femei reprezintă o forță umană ce necesită încadrarea lor în viața social-economică a Republicii Moldova.

Această necesitate este dictată și de prevederile cadrului legal internațional, inclusiv a celor la care Republica Moldova este parte.

Prin acest lucru se explică necesitatea completării articolului 6 din actuala redacție a legii cu titlul: „Familia, copiii, tinerii, femeile și infecția HIV/SIDA” cu noi prevederi ce ar asigura mai complex respectarea drepturilor acestora.

Astfel, prin aceste modificări, femeile infectate și afectate de HIV/SIDA vor avea dreptul de a participa la procesul de luare a deciziilor și de consolidare a

capacităților de liderism prin intermediul programelor elaborate atât la nivel local, cât și la cel central, cu sprijinul societății civile.

Modificările operate la alineatul (4) din articolul 22, ce prevăd dreptul acestor persoane de a fi încadrate în câmpul muncii, sînt propuse insistent de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și sînt de o importanță majoră.

Aceste modificări ar asigura dreptul consfințit în Legea Supremă a Republicii Moldova pentru fiecare cetățean – dreptul la muncă.

Fracțiunea Partidului Democrat va susține aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură și adoptarea lui în a doua lectură.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Stimați colegi, proiectul nr. 2803. Cine este pentru aprobarea acestui proiect în primă lectură rog să voteze. Majoritatea. Proiectul nr. 2803 este aprobat în primă lectură.

Înțeleg că comisia nu a propus și lectura a doua. Da, domnul Vladimir? Doar lectura întâi. Ne limităm la primă lectură.

Și a doua? Asta și am vrut să știu. Alte propuneri decît cele evocate în raportul comisiei de profil, asta dacă obiecții nu sînt din partea fracțiunilor parlamentare pentru lectura a... Nu sînt.

În acest caz, stimați colegi, în condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului sus-menționat. Cine este pentru rog să voteze.

Rog să fie anunțate rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Sectorul nr. 2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc, stimați colegi.

54 de voturi „pro”. Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr. 2803 este adoptat în lectura a doua.

În continuare, eu propun, stimați colegi: proiectul nr. 414 îl lăsăm ultimul pe ordinea de zi, fiindcă avem și multe luări de cuvînt și este un proiect, la fel, mai complex.

Propun să continuăm cu cinci subiecte, care vizează ratificări de documente, trei ratificări și două proiecte în a doua lectură. De fapt, avem cinci proiecte, pe care trebuie să le trecem și în primă lectură, și în a doua lectură. În așa mod, propuneți cine în lectura a doua. De acord. Proiectul de Lege nr.2509 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Lectura a doua. Rog comisia.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În ședința plenară a Parlamentului din 5 aprilie, proiectul nr.2509 din 16 noiembrie a fost aprobat cu majoritatea voturilor deputaților, fără obiecții și propuneri asupra conținutului acestuia.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat, în ședință, proiectul pentru lectura a doua. În cadrul ședinței, s-a propus ca articolul 3 din proiect să fie exclus, deoarece, la 30 martie anul curent, Legea nr.204 din 6 iulie 2006 cu privire la sistemul de executare silită a fost abrogată.

Comisia consideră, la fel, că articolul, propus în Codul penal, nr.244¹ „Fals în documente contabile” urmează a fi numerotat 335¹ din motivul că Codul penal conține deja articolul 244¹, plasarea articolului în cauză la capitolul 16 din Codul penal este dictată de faptul că acest gen de infracțiuni au ca obiect de reglementare actele de corupție din sectorul privat.

Cu votul majorității membrilor prezenți la ședința comisiei, se propune Parlamentului examinarea și adoptarea în lectura a doua a proiectului nr.2509.

Vă mulțumesc.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Vă mulțumesc și eu.

Întrebări?

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc.

Domnule președinte,

Eu am făcut niște amendamente în scris, dar văd că nu au fost luate în considerație, nu știu din ce cauză și mi se par, la fel, importante. Deci eu am propus, la articolul 3 din acest proiect de lege, după cuvintele „în scopul” să se introducă cuvântul „săvârșirii” și mai departe „disimulării sau tănuirii” și după text.

Cred că este important, fiindcă scopul fals în documentele contabile urmărește nu doar tănuirea unor infracțiuni, ci și săvârșirea lor. În caz contrar, norma de incriminare este incompletă. Aceasta a fost o propunere.

Domnul Victor Popa:

Nu vă pot spune. Încă o dată, la articolul 3?

Domnul Igor Corman:

Articolul 1.

Domnul Victor Popa:

Articolul 1?

Domnul Igor Corman:

Da, articolul unu, 335¹ „Fals în documente contabile”. Primul alineat. Deci în scopul săvârșirii, disimulării sau tănuirii unor acte de corupție. E un cuvânt, dar

nu-i doar o chestie lingvistică, mi se pare important din punct de vedere juridic ca să fie prezent acest cuvînt.

Și o scăpare la următorul alineat din același articol. Aici dumneavoastră enumerați că se sancționează cu amendă în mărime de pînă la 1000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau cu închisoare de pînă la 3 ani. Deci sînt trei cazuri, dar aici scrie „în ambele cazuri”. Deci în ambele trei cazuri nu este corect, „în toate cazurile” în loc de „în ambele cazuri”.

Vă rog să acceptați propunerile acestea. Mi se pare că sînt ...

Domnul Victor Popa:

Deci nu vă pot expres, exprompt expune aici, trebuie să analizăm. Îmi pare rău. Noi, pînă la lectura a doua, am avut timp suficient ca să examinăm amendamentele care au fost. Acum, dacă este amendamentul, eu de la tribună acum, în cîteva secunde, nu vă pot spune cît de relevante sînt propunerile pe care le faceți dumneavoastră. Pentru asta înseamnă că trebuie să-l retragem de pe ordinea de zi.

Domnul Igor Corman:

Domnule președinte,

Așa este, dar îmi pare rău eu am prezentat în scris amendamentele. (*Mai multe voci concomitent.*)

Domnul Victor Popa:

Domnule Corman ...

Domnul Igor Corman

Și comisia ar trebui să le ia în considerație. Îmi pare rău că se vine în ședința în plen cu astfel de ... (*Vorbesc nedeslușit.*)

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Domnule președinte,

Stimați colegi ...

Domnul Victor Popa:

Nu vreți să mă înțelegeți, să mă auziți. Nu sînt în stare în 10 secunde să vă spun relevanța propunerilor dumneavoastră. Pentru asta trebuie să adun comisia, să discutăm, să vedem cu autorii.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Vă rog, președinții fracțiunilor, retragem proiectul?

Domnul Victor Popa:

Altceva nu este de făcut.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Microfonul nr.1, vă rog.

Domnul Gheorghe Russu – *vice-director al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției:*

Dacă îmi permiteți, domnule Președinte al ședinței.

În calitate de autor, eu consider că se poate de acceptat propunerile făcute de domnul deputat Corman.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Vă mulțumesc.

Domnule Corman,

Domnule președinte al comisiei,

În cazul în care autorul acceptă ...

Domnul Victor Popa:

Eu nu știu, eu trebuie să întreb membrii comisiei. Pentru că în raport trebuie să fie scris: amendamentele care se propun.

Domnule,

Vreau să vă spun că, conform amendamentului deja 1, pe care l-a făcut domnul Corman, deci la proiectul precedent, pentru chestii de nimic un părinte, care își întoarce fiul cu fondul în sus și-i dă cu cureaua pentru că a făcut ceva, poate să încaseze 3 – 7 ani de pușcărie.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Vă rog, s-a votat, domnule președinte.

Domnul Victor Popa:

Pentru că eu v-am spus, în comisie noi am discutat că sînt amănunte, sînt chestii pe care noi ... aici propuneți în situația în care trebuie ad-hoc, în zece secunde, să vă dau un răspuns.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Domnule președinte,

Mergem după Regulament. Dacă nu sînteți de acord, atunci o să punem la vot amendamentul domnului Corman.

Domnul Victor Popa:

Eu vreau să vă spun că chestia asta de pus la vot, amendamentul fără a fi discutat, de văzut care sînt consecințele, eu nu sînt gata acum în zece secunde să vă răspund la această întrebare.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Am înțeles, dar nu-i necesar.

Domnul Victor Popa:

Și nu este regulă pentru ca amendamentul să fie votat în plenul Parlamentului, fără ca să se ia atitudinea comisiei, autorilor ș.a.m.d.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Domnule Corman,
Încă o dată citiți, vă rog, modificarea.

Domnul Igor Corman:

Da, deci eu am propus ca la articolul 1 din acest proiect de lege după cuvântul „în scopul” să fie adăugat cuvântul „săvârșirii” și mai departe după text. Deci să fie pedepsiți nu doar acei care tănuiesc, ascund crimele, dar care și le săvârșesc.

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Da, e suficient pentru stenogramă e suficient.
Vă mulțumesc, domnule Corman.
În condițiile ...

Domnul Igor Corman:

Și în loc de „în ambele cazuri” să fie „în toate cazurile”. Pentru că sînt enumerate mai mult de două cazuri. Deci în ambele putem vorbi numai dacă sînt două cazuri, acolo sînt trei.

Domnul Victor Popa:

Domnule Corman,
În scopul săvârșirii noi avem articol ...

Domnul Vladimir Plahotniuc:

Domnule președinte ...

Domnul Victor Popa:

... în Codul penal care prevede: în scopul săvârșirii infracțiunii de corupție. Aici este vorba de altceva. Falsul în scrisurile, în documentele contabile. Nu este vorba de săvârșire. Dacă a săvârșit act de corupție și este dovedit, persoana va duce răspundere penală în conformitate cu prevederile legii.

Domnul Marian Lupu:

Bine. Deci se insistă să supunem votului propunerea, da? Așa-i? Autorul?
De acord.

Stimați colegi,

Potrivit Regulamentului, voi supune votului propunerea evocată de colegul nostru de la microfonul nr.3. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea. Vă mulțumesc. Propunerea este acceptată.

Alte propuneri nu sînt?

Domnule președinte al comisiei,
Vă mulțumesc.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Este adevărat. Dar eu vreau să vă spun că votarea în lectura a doua a amendamentului care a venit din sală contravine Regulamentului. Pentru că aici trebuie ca noi să stăm să medităm, să judecăm, să analizăm. Deci a fost perioada de la lectura întâi pînă la lectura a doua, în care trebuie să vină amendamentele, care trebuie să fie examinate în comisie, trebuie să fie incluse în raport. Acum, vă spun, în situația cînd ad-hoc se votează o chestie, fără a fi evaluată, consecințele eventuale, care pot avea loc, în zece secunde noi votăm în lectura a doua, fără ca să știm aceste lucruri, vă spun că nu-i un lucru binevenit.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Eu cred că aici noi, în sala Parlamentului, și am îndemnat mereu toți colegii, cu cîte mai puține emoții și cît mai multă rațiune.

Domnul Victor Popa:

Nu este vorba de emoții.

Domnul Marian Lupu:

Înțeleg. Dar ...

Domnul Victor Popa:

Dacă e vorba de redacție ...

Domnul Marian Lupu:

... este Săptămîna Patimilor. Înțeleg dar ...

Microfonul nr.3.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Dacă este vorba de redacție, de redactat ...

Domnul Marian Lupu:

Eu cunosc prevederile Regulamentului, domnule președinte.

Domnul Victor Popa:

Asta-i. Dar dacă ...

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr.3.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc.

Eu îi dau totală dreptate domnului președinte, dar, cu părere de rău, încă o dată repet, eu am formulat în scris amendamentele în timp util, imediat după prima lectură și nu știu de ce ele nu au fost luate în considerație. Eu am fost impus acum ca să abordez subiectul în plen.

Domnul Victor Popa:

Dacă nu au fost luate în considerație, înseamnă că nu au fost relevante. Comisia vine și propune ...

Domnul Marian Lupu:

Nu, nu. Stimate coleg,

Domnul Igor Corman:

Asta-i altceva.

Domnul Victor Popa:

... Parlamentului în plen amendamentele acceptate.

Domnul Igor Corman:

Eu vreau atunci să văd în raportul comisiei care sînt argumentele. Nu se poate așa.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Corman, domnule Corman,

Domnule președinte,

Nimeni, nici o comisie nu este în drept, din momentul în care un deputat a înaintat amendamente, să califice ca relevante sau nerelevante. Toate ele, indiferent care sînt, trebuie să se regăsească în matricea de sinteză la raport.

Domnul Victor Popa:

Este adevărat, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

Din momentul în care deputatul a făcut aceste propuneri, iar în matrice și în raport nu se spune nici da, nici ba la aceste propuneri, iată lucrurile acestea chiar nu merg, fiindcă ele sînt, întîi de toate, contrar Regulamentului.

Eu zic să nu deschidem dezbateri largi pe marginea aspectelor de procedură. Dar din momentul în care deputatul a prezentat în scris aceste lucruri este în drept, în plenul Parlamentului, să insiste asupra acestora, dacă ele nu se regăsesc în lista celor acceptate de comisie. Asta este norma legii.

Alte propuneri? Nu sînt.

Domnule președinte al comisiei.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

În condițiile raportului comisiei de profil și rezultatului votului aici, în sala plenului Parlamentului, în cadrul ședinței, voi supune votului adoptarea în a doua lectură a proiectului de Lege nr. 2509. Cine este pentru rog să voteze.

Stimați colegi numărători,

Lectura a doua.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.3 – 28.

Sectorul nr.2 – 24.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

52 de voturi „pro”.

Împotrivă? Zero voturi. Proiectul de Lege nr.2509 este adoptat în lectura a doua.

Proiectul de Lege nr.185 pentru modificarea și completarea Codului penal al Republicii Moldova. Lectura a doua. Rog comisia. Comisia juridică, numiri și imunități. Domnule Popa. Nr.185.

Domnul Victor Popa:

Domnule Președinte,

Stimați colegi,

În ședința plenară a Parlamentului din 5 aprilie, proiectul nr.185 a fost aprobat cu majoritatea voturilor deputaților, fără obiecții și propuneri asupra conținutului acestuia.

Domnule Corman,

Aveți aici obiecții? Vă rog frumos să nu mi-l dați peste cap și pe acesta.

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat în ședință proiectul pentru lectura a doua, avînd în vedere că, în cadrul acestei examinări, nu au fost înaintate propuneri și amendamente.

Cu votul majorității membrilor prezenți la ședință, se propune Parlamentului examinarea proiectului în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Inițiative de dare peste cap a proiectului? Nu sînt.

Mulțumesc, domnule președinte al comisiei.

În condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului nr.185. Cine este pentru rog să voteze. Rog să fie anunțate rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr.2 – 23.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr.3?

Domnul Gheorghe Mocanu – Frațiunea PLDM:

Domnule Președinte,

Acum 5 minute, ni s-a adus raportul și este o diferență de un cuvânt, care apare în noua variantă. Apare cuvintele „și promisiunea”, nu doar oferirea. Ceea ce în varianta de bază nu apare și de aceea și a apărut momentul acesta. Vrem să ne clarificăm exact.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Gheorghe Mocanu:

Avem nevoie de, nu știu, măcar un minut, ca să vedem exact ce se întâmplă.

Domnul Marian Lupu:

Vă rog, aveți acest minut.

Stimați colegi,

În acest caz, ar putea să dureze acest exercițiu. Eu propun să întrerupem procedura de vot, să lăsăm colegilor timpul necesar. Sau s-a încheiat deja?

Microfonul nr.5.

Domnul Victor Popa:

Nu, o lăsăm mai târziu. O să supunem votului mai târziu. Ne clarificăm aici de redacție.

Domnul Marian Lupu:

Asta și am vrut să propun.

Domnul Victor Popa:

Dar autorii dacă sînt, vă rog. Vino încoace.

Domnul Marian Lupu:

Din partea autorilor, rog să vă apropiați în sectorul nr.3.

Întrerupem procedura de vot. Eu am fixat situația la moment. Revenim la continuarea exercițiului de vot, după ce se clarifică situația.

Continuăm cu proiectele nr.358 și nr.396. Sînt două proiecte, a căror prezentare ține de același autor.

Domnule ministru,

Luați ambele proiecte. Și propunerea mea este: domnul ministru prezintă ambele proiecte, după care este aceeași comisie a domnului Corman, care va prezenta ambele rapoarte.

Domnule ministru,

Vă rog.

Domnul Andrei Usatii – ministrul sănătății:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Acordul de finanțare adițională în valoare de 10 milioane de dolari, semnat, la 20 decembrie 2011, între Guvernul Republicii Moldova și Agenția Internațională de Dezvoltare este o continuare a Acordului inițial pentru proiectul „Servicii de sănătate și asistență socială”, care a fost semnat în data de 3 iulie 2007.

Acest acord prevede, în primul rând, fortificarea serviciilor de asistență medicală primară, modernizarea acestui serviciu prin realizarea următoarelor obiective: continuarea renovării următoarelor 35 de centre de sănătate în zona rurală, dezvoltarea asistentei medicale primare prin elaborarea și implementarea a 60 protocoale standardizate ale locului de muncă a medicului de familie, instituirea medicilor de familie în contextul extinderii procesului de contractare directă a centrelor de sănătate de către Compania Națională de Asigurări în Medicină, optimizarea rețelei instituțiilor medicale spitalicești prin elaborarea Programului de descentralizare a serviciilor de chimioterapie și radioterapie, elaborarea Planului de regionalizare a serviciilor spitalicești, elaborarea business planului pentru dezvoltarea serviciilor de reabilitare și îngrijiri de lungă durată prin reprofilarea paturilor acute, dezvoltarea capacităților Ministerului Sănătății și instituțiilor subordonate pentru implementarea proiectelor de parteneriat public privat și extinderea funcționalității sistemului informațional automatizat „Asistență socială”.

Această sumă este distribuită în felul următor: 9 milioane pentru renovarea a 35 de centre de sănătate, 960 de mii de lei pentru asistență tehnică în valorificarea obiectivelor menționate și 240 de mii pentru asistență tehnică pentru Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Ratificarea acordului sus-menționat va contribui la fortificarea asistentei medicale primare, serviciului de asistență medicală spitalicească, facilitând îmbunătățirea indicatorilor de sănătate a populației și în direct contribuind la creșterea nivelului de dezvoltare socio-economică a țării și la sporirea cuprinderii cu asistență socială a populației nevoiașe.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări la nr.358?

Microfonul nr.3.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Aș vrea să ne oprim la două dintre obiectivele propuse pentru realizare din contul acestui grant. Și vreau să vă întreb, pentru că am discutat în comisie, dar și pentru colegii care lucrează în sistemul serviciului oncologic. Unul dintre obiective este descentralizarea serviciului chimioterapeutic de tratament al bolnavilor

oncologic. Vreau să vă întreb: cum vedeți realizarea acestui obiectiv în timp? Care va fi perioada? Care va fi tactica de pregătire a specialiștilor?

Pentru că cunoaștem: un chimioterapeut se pregătește pe o durată de ani de zile, ca să devină un specialist bun, inclusiv personalul mediu, care urmează să facă acest tratament specific.

Și, totodată, cât de pregătite sau cum vom pregăti instituțiile medicale pentru a organiza acest tratament la periferie?

Domnul Andrei Usatîi:

Vă mulțumesc pentru întrebare.

Exact aceleași obiective sînt incluse în Programul de realizare a acestui deziderat de descentralizare a serviciului de chimioterapie și radioterapie.

Dacă e să vorbim despre al doilea aspect – radioterapie. Va dura, cel puțin, 5 ani. Deoarece, această descentralizare necesită investiții și timp în vederea pregătirii, instruirii și pregătirii capacităților pentru a fi plasate.

Chimioterapia este prevăzută pentru următorii doi ani, pentru a crea aceste centre, care, de altfel, vor deveni preponderent servicii de ambulatoriu, nu staționar și vor fi eficientizate atît în apropierea geografică și accesul populației în zonele unde locuiesc, cît și în excluderea modelului de oferire a acestui serviciu în mod spitalizat.

Doamna Valentina Stratan:

Dacă puteți să faceți o precizare vizavi de specialiștii care urmează să lucreze. Se prevede ca să fie pregătiți prin secundariat clinic, prin rezidențiat sau cei de la Centru vor urma să meargă? Pentru că sînt întrebări și vreau să vă rog foarte mult să faceți această claritate.

Domnul Andrei Usatîi:

Neapărat procesele de investiții, sau proiectele investiționale sînt realizate în mod integrat și cuprind aspectele totale sau generale pentru a asigura funcționalitatea acestor modificări. Este vorba de pregătirea spațiilor, aducerea utilajului, instruirea personalului medical. Și am luat în calcul, și avem un program de instruire și de pregătire a personalului medical ca aceste segmente să fie sincronizate în vederea asigurării în timp real a declanșării acestor proiecte.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Și vreau să vă rog foarte mult, pentru că cunoaștem foarte bine necesitatea și a unor paturi, a dezvoltării serviciului cu paturi sociale. Și aveți aici unul din obiectivele alineatului (c) al punctului 5 din anexa nr. 1 este reprofilarea paturilor acute în exces din cadrul spitalelor în paturi de îngrijire pe termen lung. Vreau, vă rog foarte mult, aici să vă opriți.

Domnul Andrei Usatfi:

Datorită faptului schimbărilor demografice care au loc în toată lumea și în Republica Moldova, este vorba despre îmbătrânirea populației. Și Republica Moldova este în acest cadru. Așteptăm ca în anul 2020 să avem o durată sau o speranță de viață, la naștere, va crește pînă la 72 de ani. Și necesitățile de îngrijire medicale sînt altele. De aceea, flexibilitatea de care manifestăm și anticiparea acestor procese vor fi relevante cu acele modificări demografice care au loc. De aceea, utilizarea eficientă a capacităților de paturi din republică, am început, din anul acesta, ca, gradual, un număr de paturi din profilul acut să fie reprofileate în paturi de durată lungă și reabilitare, pentru a oferi accesul la serviciile medicale anume a populației de vîrsta înaintată.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Domnul Andrei Usatfi:

Și eu vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 4.

Domnul Nicolae Olaru – Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Memorandumul prevede, din cîte am înțeles eu, reparația, întreținerea acelor 100 de centre ale medicilor de familie. Pe lîngă centrele medicilor de familie mai avem și oficiile medicilor de familie, care ca atare ele sînt în fiecare localitate. M-ar interesa soarta lor pe viitor, deoarece medicii cînd vin în deplasare în satele mai mici se află în oficiul medicilor de familie, dar ele se află într-o stare deplorabilă în toată republica.

Domnul Andrei Usatfi:

Vă mulțumesc, domnule deputat.

Într-adevăr, acest proiect, care a demarat în 2007, prevede ca, la finele anului viitor, să fie reabilitate 73 de centre de sănătate. Am selectat anume centrele de sănătate, fiind unitățile care cuprind un număr de populație pînă la 4 500 locuitori. Dar în componența acestor centre de sănătate sînt și cîteva, trei, patru, în funcție de numărul de locuitori, și oficii ale medicului de familie. Este de datoria de acum a centrelor de sănătate, devenind autonome, fiindcă direcția, strategia este de a da un statut autonom împreună cu fondatorul acestor instituții să obțină și/sau să organizeze și să realizeze și reabilitarea acestor centre de sănătate.

În afară de aceasta, vă mulțumesc grație schimbărilor, modificărilor la utilizarea soldurilor care se acumulează la Compania Națională de Asigurări în Medicină, se deschid noi oportunități pentru a cuprinde din fondul de dezvoltare al acestei companii și reabilitarea oficiilor medicului de familie. Este important ca, în

plină armonizare, în plină sincronizare, să fie efectuată reabilitarea nu doar a centrelor, dar și a oficiilor medicilor de familie, pentru a asigura și echitatea la calitate și la acces la serviciul medical.

Domnul Nicolae Olaru:

Da, mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,

Vă mulțumesc.

Nr. 396.

Domnul Andrei Usatfi:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

În data de 12 octombrie 2011, la Banja Luka, a fost semnată o Înțelegere cu privire la viitorul Rețelei de Sănătate în Europa de Sud-Est în cadrul Procesului de cooperare regională în Europa de Sud-Est au fost semnate de către statele membre ale Rețelei de Sănătate Europa de Sud-Est, inclusiv de către Republica Moldova, în cadrul celui de-al treilea forum al miniștrilor sănătății, care a avut loc în localitatea menționată.

Activitatea Rețelei de Sănătate în Europa de Sud-Est se desfășoară sub auspiciul Consiliului regional de cooperare și se bazează pe principiile transparenței, democrației și respectului, al implicării egale și active a tuturor țărilor membre ale Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est, Rețeaua întrunind reprezentanți politici naționali ai țărilor semnatare, coordonatori regionali și naționali ai proiectelor, reprezentanți ai Organizației Mondiale a Sănătății, Consiliului Europei și ai țărilor donatoare. Partenerii de dezvoltare a Rețelei asigură cadrul politic, regional și servește drept bază pentru dezvoltarea activităților comune în domeniul sănătății.

Pe lângă faptul că cooperarea regională în cadrul Rețelei reprezintă un sprijin al eforturilor de integrare europeană, aceasta constituie un forum pentru implicarea continuă a comunității de donatori în dezvoltarea sectorului sănătății în Europa de Sud-Est. Participarea Republicii Moldova în cadrul Rețelei contribuie la impulsivitatea colaborării țării noastre cu țările europene Belgia, Franța, Grecia, Ungaria, Italia, Norvegia, Slovenia, Suedia, Elveția, precum și cu organizațiile internaționale partenere ale rețelei, cum ar fi Consiliul Europei, Banca pentru Dezvoltare a Consiliului Europei, Biroul Regional pentru Europa al Organizației Mondiale a Sănătății.

Participarea Republicii Moldova în cadrul Rețelei facilitează extinderea asistenței externe nerambursabile pentru susținerea realizării reformelor sistemului sănătății din republica noastră prin implicarea partenerilor externi de dezvoltare. Acest aspect determină creșterea accesului grupurilor vulnerabile ale populației la serviciile de sănătate de calitate înaltă, fapt ce facilitează ameliorarea stării de

sănătate a populației, contribuind astfel la dezvoltarea economică a țării noastre. Aș ruga ca acest Acord adițional să fie aprobat.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Întrebări?

Microfonul nr. 3.

Doamna Valentina Stratan:

Domnule Președinte,

Vă mulțumesc.

Domnule ministru,

Vreau o mică concretizare și vreau să vă adresez o întrebare, pentru că Adunarea Regională a Rețelei de Sănătate ne oferă posibilitatea desemnării unor membri coordonatori naționali și supleanți în această rețea. Și vreau să vă întreb: care sînt și vor fi criteriile de desemnare a acestor coordonatori și cine va face acest lucru? Să-i cunoaștem și noi pe acei care vor dirija acest proces de cooperare.

Domnul Andrei Usatfi:

Vă mulțumesc pentru întrebare. Am avut două intervenții de rang regional. Adică, la Chișinău a fost organizată Conferința regională pentru combaterea tutunului. Au participat coordonatori și reprezentanți ai Ministerului Sănătății, ai societății civile și acei implicați în această activitate.

Dar întrebarea dumneavoastră constă în coordonatori constanți. Noi nu avem asemenea unități, pentru a oferi sau a obține un post de coordonator. Dar în statutul acestei Rețele se prevede ca, periodic, la adunările acestei Rețele să fie invitați toți participanții acestei Rețele pentru a prezida, pentru a promova proiecte de importanță națională și de importanță regională.

Dar alt proiect, care aș vrea să vi-l aduc la cunoștință, este vorba despre un proiect-pilot pentru regiunea Europei de Sud-Est în organizarea sau modificarea managementului resurselor umane, care va fi plasat la Chișinău. Concursul pentru ocuparea funcțiilor în acest proiect a fost organizat de către Organizația Mondială a Sănătății, deoarece finanțarea vine de la Uniunea Europeană. Și Uniunea Europeană a oferit șansa Organizației Mondiale a Sănătății să organizeze acest concurs, pentru a înrola personalul necesar în realizarea acestui proiect.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Alte întrebări? Nu sînt.

Domnule ministru,

Vă mulțumesc.

Domnul Andrei Usatfi:

Și eu vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Rog, comisia.

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Comisia politică externă și integrare europeană a examinat proiectul de Lege nr. 358 privind ratificarea Acordului de finanțare adițională dintre Republica Moldova și Asociația Internațională de Dezvoltare în scopurile realizării Programului ”Servicii de sănătate și asistență socială” și constată că ratificarea acestui acord va contribui la fortificarea sistemului de prestare a asistenței medicale, la optimizarea și eficientizarea accesului populației la serviciile de sănătate și calitate.

De asemenea, valorificarea mijloacelor obținute în baza Acordului va favoriza, implementarea cu succes al Programului de perfecționare al sistemului de asistență socială în Republica Moldova.

Majoritatea comisiilor au prezentat avize pozitive, pronunțînd-se pentru ratificarea acestui acord. Comisia protecție socială, sănătate și familie a propus excluderea unor prevederi din textul acordului, revizuirea terminologiei administrativ-teritoriale și redirecționarea surselor financiare de la o componentă la alta.

Comisia politică externă constată că acordul, odată fiind semnat, nu poate fi supus modificărilor. Normele dreptului internațional prevăd că un tratat bilateral poate fi amendat doar prin acordul ambelor părți. În ceea ce privește redirecționarea surselor financiare, acesta nu face obiectul prezentului acord, costurile concrete ale componentelor proiectului urmînd a fi specificate într-un alt document convenit de părți.

În contextul celor expuse, comisia propune ratificarea acestui acord prin aprobarea unei legi organice în primă lectură și adoptarea ei în a doua lectură.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări pentru comisie la acest proiect?

Nu sînt.

Vă rog, următorul.

Domnul Igor Corman:

De asemenea, comisia a examinat și proiectul de Lege nr. 396 și constată că ratificarea amendamentelor la Memorandumul de înțelegere respectiv va contribui la impulsivarea și diversificarea cooperării țării noastre în cadrul Rețelei de Sănătate din Europa de Sud-Est, oferind statului nostru oportunități de preluare a celor mai bune practici în domeniul soluționării problemelor prioritare de sănătate publică și de extindere a asistenței externe nerambursabile, prin implicarea donatorilor externi în programele de perfecționare și dezvoltare a sectorului

sănătății. Toate comisiile au prezentat avizele pozitive. Propune și comisia aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură și adoptarea lui în a doua lectură.

Domnul Marian Lupu:

Da, mulțumesc.

Întrebări? Nu sînt.

Mulțumesc, domnule președinte.

Stimați colegi,

Proiectul nr. 358. La aceste două proiecte nu am înregistrat luări de cuvînt.

Supun votului aprobarea în primă lectură a proiectului nr. 358. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Proiectul este aprobat.

Obiecții pentru lectura a doua? Nu sînt.

În condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului nr. 358. Cine este pentru rog să voteze. Am să rog și rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Sectorul nr. 3 – 30.

Sectorul nr. 2?

N u m ă r ă t o r i i:

– 23.

Domnul Marian Lupu:

– 23.

Vă mulțumesc.

53 de voturi ”pro”.

Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr. 358 este adoptat în lectura a doua.

Nr. 396. Cine este pentru aprobarea acestuia în primă lectură rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Lectura a doua. În condițiile raportului comisiei de profil, rog votul dumneavoastră pentru adoptarea proiectului în a doua lectură. Cine este pentru? Rog rezultatele.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 2 – 23.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

– 53 de voturi ”pro”.

Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr. 396 este la fel adoptat în lectura a doua.

Microfonul nr. 5.

Avem noutăți la nr. 2509, la nr. 185?

Domnul Victor Popa:

Da, domnule Președinte,

Putem supune votului nr.185. Ne-am clarificat. Este vorba de o redacție și racordarea acestui articol 324 la Convenția privind corupția deci a GRECO și racordarea lui cu 325, care prevede și promisiunea, oferta sau darea personală sau prin mijloace ș.a.m.d. a acestui articol.

Domnul Marian Lupu:

Important este să păstrăm așa cum este...

Domnul Victor Popa:

Deci totul este normal. Cu autorii ne-am clarificat. Deci comisia a examinat și a propus plenului Parlamentului varianta pe care o au deputații la mână.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Stimați colegi,

Atunci revenim la exercițiul de vot pe marginea proiectului nr. 185. Sectorul nr. 2 a anunțat atunci rezultatele votului – 23.

Sectorul nr. 3?

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

Sectorul nr. 3 – 30.

53 de voturi ”pro”.

Împotrivă? Zero voturi.

În aceste condiții, proiectul nr. 185 este adoptat în lectura a doua.

Proiectul de Lege pentru ratificarea Protocolului adițional la Acordul dintre Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energia Atomică cu privire la

aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul cu privire la neproliferarea armelor nucleare. Proiectul nr. 389.

Inițiativă transmisă în Parlament de către Președintele țării. Prezintă Guvernul. Vă rog.

Domnul Lazăr Chirică – *viceministru al mediului*:

Stimate Președinte,

Stimați deputați,

Onorată asistență,

Acordul dintre Republica Moldova și Agenția Internațională pentru Energia Atomică cu privire la aplicarea garanțiilor în raport cu Tratatul privind neproliferarea armelor nucleare a fost semnat la Chișinău la 14 iunie 1996 și ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 14-XVI din 2 martie 2006. Fiecare stat membru al Tratatului, care nu posedă arme nucleare, se angajează să accepte garanțiile în scopul verificării îndeplinirii angajamentelor asumate în corespundere cu Tratatul pentru prevenirea, redirecționarea utilizării energiei nucleare de la aplicarea pașnică spre confecționarea armelor nucleare sau alte dispozitive nucleare explozibile.

Evenimentele din ultimii ani de creștere a frecvenței traficului ilicit de materiale nucleare, de radioactive, tentativele de utilizare a bombelor murdare, refuzul unor țări de a respecta prevederile Acordului de garanții și a Acordului anexat a arătat interacțiunea mecanismului de control al garanțiilor din partea Agenției Internaționale pentru Energia Atomică.

În această ordine de idei, Agenția Internațională pentru Energia Atomică a decis să extindă împuternicirile sale de verificare a datelor privind materialul nuclear, utilizarea lui etc. prin propunerea ratificării de către țările membre a unui Protocol adițional la Acordul de garanții.

În prezent, acest Protocol adițional a fost acceptat de 139 de țări membre ale Agenției Internaționale, semnat de 135 de țări și intrat în vigoare pentru 108 țări membre.

Ratificarea Protocolului adițional de către Republica Moldova este oportună și are drept scop evitarea potențialului pericol, reprezentate de acapararea și utilizarea ilegală a materialelor nucleare și redirecționarea aplicării acestora de la activitatea pașnică spre confecționarea armelor nucleare sau dispozițiilor nucleare de explozibil.

Ratificarea protocolului adițional va necesita ajustarea Hotărârii Guvernului nr. 606 din 15 mai 2002 cu privire la sistemul național de control al exportului, reexportului, importului și transportului de mărfuri strategice în Republica Moldova. Aplicarea Legii privind ratificarea Protocolului adițional nu va implica careva costuri și cheltuieli financiare suplimentare.

În contextul celor expuse, rog să susțineți acest proiect de lege, în lectura întâi și în lectura a doua.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Întrebări? Nu sînt.

Domnule raportor,

Vă mulțumesc.

Rog comisia.

Domnul Igor Corman:

Stimați colegi,

Comisia consideră pertinente toate argumentele prezentate de către autor și propune aprobarea acestui proiect de lege în primă lectură și adoptarea lui în a doua lectură.

Domnul Marian Lupu:

Exemplu de eficiență, apropo. Întrebări? Nu sînt.

Vă mulțumesc.

Stimați colegi,

Nr. 389, lectura întâi. Cine este pentru rog să voteze. Majoritatea.

Vă mulțumesc.

Proiectul este aprobat în primă lectură.

Obiecții pentru lectura a doua? Nu sînt.

În condițiile raportului comisiei de profil, supun votului adoptarea în a doua lectură a proiectului nr. 389. Cine este pentru rog să voteze. Rog rezultatele, stimați colegi numărători.

Sectorul nr. 2, nu-l văd pe colegul nostru.

N u m ă r ă t o r i i:

Sectorul nr. 3 – 30.

Domnul Marian Lupu:

– 30.

Sectorul nr. 2 – 23.

– 53 de voturi ”pro”.

Împotrivă? Zero voturi.

Proiectul de Lege nr. 389 este adoptat în lectura a doua.

Și ultimul proiect pe ordinea de zi de astăzi, proiectul nr. 414. Proiectul de Hotărîre a Parlamentului privind Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova, documentul care acoperă perioada anilor 2012 – 2020. Proiectul nr. 414, Guvernul.

Domnule ministru,

Vă rog.

Domnul Mihail Magdei:

Stimate domnule Președinte,

Stimați deputați,

Povara globală a bolilor netransmisibile constituie una din cele mai mari provocări și priorități majore pentru dezvoltare în secolul al XXI-lea, care subminează dezvoltarea economică și socială în întreaga lume și amenință realizarea obiectivelor de dezvoltare a mileniului la nivel internațional.

Cea de-a 66-a sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite a poziționat bolile cronice netransmisibile în topul problemelor globale majore și a subliniat pericolul real pe care îl constituie aceste afecțiuni pentru omenire.

Bolile netransmisibile constituie cauza principală de deces în lume. 36 de milioane de persoane în 2008, din care 48 – boli cardiovasculare, procente; 21% – cancere; 12% – boli respiratorii cronice; 3% – diabet zaharat.

Peste 9 milioane din totalul deceselor atribuite bolilor netransmisibile au survenit înainte de vârsta de 60 de ani. 90% din ele în țări cu venituri mici sau medii.

Bolile netransmisibile sînt una din amenințările importante la adresa dezvoltării economice mondiale.

Se estimează că peste 15 ani ele vor costa țărilor cu venituri mici și mijlocii 7 trilioane de dolari.

În Republica Moldova este tot mai evidentă creșterea morbidității deceselor premature și dizabilității prin cauza bolilor netransmisibile.

Astfel, peste 80% din morbiditatea generală și 87% din mortalitatea înregistrată sînt condiționate de bolile netransmisibile.

Bolilor cardiovasculare rata mortalității din cauza, depășește 56%, fiind de două și trei zecimi ori mai răspîndite decît media pe țările europene, urmate de tumorile maligne cu 14%, bolile digestive – 10%, bolile respiratorii cronice – cinci și cinci zecimi.

Astfel, s-a evidențiat o necesitate stringentă de a dezvolta o politică națională de sănătate publică în prevenirea și controlul acestor boli.

Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2012–2020 a fost elaborată atît în baza actelor politice naționale în vigoare, precum a Legii nr. 10 din 3 februarie 2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și politica națională de sănătate din 2007, cît și a prevederilor internaționale, ca Strategia europeană privind prevenirea bolilor netransmisibile pentru 2012–2020.

Prezenta Strategie descrie situația curentă în domeniu, definește obiectivele acțiunii și măsurile necesare cu stabilirea unor responsabilități clare pentru toți actorii implicați în activitățile de prevenire și control al bolilor netransmisibile.

Strategia națională de control al bolilor netransmisibile urmează a fi realizată prin acțiuni intersectoriale.

Viziunea Strategiei este promovarea sănătății în societate pentru diminuarea factorilor de risc pentru bolile netransmisibile.

Scopul Strategiei este de a reduce semnificativ povara bolilor netransmisibile, de a evita moartea prematură prin implementarea acțiunilor integrate, de a îmbunătăți calitatea vieții și a spori speranța la viață.

Obiectiv major: reducerea cu 17%, două procente anual a poverii bolilor netransmisibile pînă în anul 2020.

Mulțumesc pentru atenție.

Domnul Marian Lupu:

Întrebări?

Microfonul nr. 3.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Am o singură întrebare, dar foarte importantă. Pe parcursul anilor, Parlamentul Republicii Moldova a pus în discuție și a aprobat multe și multe strategii în diferite domenii și toate aveau și o acoperire financiară. Pentru că, de fiecare dată, noi, deputații, întrebam costul acestei strategii.

Vreau să vă întreb: cîți bani sînt programați din buget, din diferite bugete, dar per total din bugetul de stat pentru a asigura realizarea acestor bune intenții?

Domnul Mihail Magdei:

Stimată doamnă deputat,

Mulțumim frumos pentru întrebare.

Pentru Strategie deocamdată asta este o Strategie, deocamdată nu-s planificați bani, dar în baza Strategiei noi o să elaborăm pe parcurs de un an, un an jumătate, un Program național de implementare a Strategiei.

Iată, acolo o să fie calculați banii, coordonați cu Ministerul Finanțelor, coordonați cu toate structurile necesare la acest capitol.

Dar vreau, de la bun început, să spun că bugetul cu care ne-am pornit noi la mai multe programe naționale de acest context, de contextul profilaxiei unor maladii netransmisibile, deocamdată este modest.

Sperăm pe dotații, granturi ș.a.m.d.

Doamna Valentina Stratan:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Întru susținerea întrebării, de fapt, a kolegi, domnule ministru, nu credeți dumneavoastră că dacă Planul de acțiuni... și, sub acest plan de acțiuni, planificarea de resurse se va face, financiară, poate este cazul atunci ca Strategia să fie pentru perioada 2013–2020, avînd în vedere că planul fiind aprobat pe la sfîrșit de an, am spus un an, un an jumătate, deci ce facem în 2012, cum implementăm Strategia?

Domnul Mihail Magdei:

Cu...

Domnul Marian Lupu:

Sau există niște măsuri care nu cer costuri.

Domnul Mihail Magdei:

Există...

Domnul Marian Lupu:

Sau, ca să înțelegem noi...

Domnul Mihail Magdei:

Domnule Președinte,

Mulțumim pentru întrebare.

Pentru a ajunge astăzi aici, în Parlament...

Domnul Marian Lupu:

Nu, nu către sală.

Domnul Mihail Magdei:

Pentru a ajunge astăzi aici, în Parlament, cu această Strategie, pe parcursul anilor 2009, 2010, 2011 noi am fost cam de 22, 23 de ori în ședință la Guvern pentru adaptarea unor programe naționale ce prevăd implementarea unor probleme ce țin de profilaxia maladiilor nontransmisibile.

Am fost la... am elaborat Programul controlul tutunului. Este spre avizare Programul combaterii alcoolismului sau controlul alcoolului.

Domnul Marian Lupu:

Am înțeles.

Mersi.

Domnul Mihail Magdei:

Este adoptat Programul fortificării făinii, sării iodate și altele. Deci acolo sînt...

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Pentru 2012 sînt prevăzuți oleacă de bani, Organizația Mondială a Sănătății.

Domnul Marian Lupu:

De acord.

Microfonul nr. 4.

Domnul Petru Știrbate - Frațiunea PLDM:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Stimate domnule ministru,

Eu vă felicit că totuși ministerul a venit cu aceste propuneri de a face o Strategie și mai mult ar fi cred că pentru stenogramă, dar orișicum trebuie. În descrierea situației, secțiunea 1 punctul 7, aveți dumneavoastră, la etapa actuală ș.a.m.d., unde se descrie acolo 6 bărbați și două femei din 10.

Vă rog să fie scris: trei bărbați și una femeie. Nu șase bărbați și două femei, că nu-s zece.

Mergem în continuare. La punctul 4: viziunea, scopul și obiectivele.

Punctul 25, viziunea Strategiei este și aici nu de a promova, dar înlocuim cuvintele „este promovarea sănătății și profilaxia maladiilor”. Adică, să fie introdus deci în varianta finală.

La fel, la punctul 28, punctul 1), la 28, punctul 1) – stabilirea unui mecanism ș.a.m.d. al politicilor de prevenire. Eu propun să fie „de profilaxie”.

Și, în sfârșit, la secțiunea a șaptea, viziunea.

Domnul Mihail Magdei:

Da, redacțional...

Domnul Petru Știrbate:

La secțiunea a șaptea, domnule ministru, etapele de implementare.

La punctul 2), prioritățile Strategiei de termen mediu. Adică până în 2015.

La litera b), după virgulă, SUA eu aș pune și cu implicarea directă a CNAM-ului. Aș adăuga aceste cuvinte.

Dacă dumneavoastră nu aveți împotrivă, eu cred că propunerile vin să îmbunătățească. De aceea, în varianta finală am vrea să apară aceste...

Domnul Mihail Magdei:

Domnule deputat,

Mulțumim frumos pentru propuneri.

Domnul Petru Știrbate:

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Noi, ieri, când am discutat la Comisia parlamentară, am discutat și lucrurile acestea, că este necesitatea de a mai redacționa...

Domnul Marian Lupu:

Redacta.

Domnul Mihail Magdei:

Și când am discutat...

Domnul Petru Știrbate:

De aceea, deci am luat cuvînt ca în stenograma să fie. Să fie...

Domnul Mihail Magdei:

Da.

Domnul Petru Știrbate:

Vă mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

...și cînd s-a discutat la Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, tot așa.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr. 5.

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumesc.

Domnul Valeriu Munteanu:

Vizavi de cele enunțate de colegul nostru, de la microfonul nr. 4.

Eu, iată, am consultat și colegii. Totuși este vorba despre 4 persoane: șase bărbați și două femei. Dacă le adunăm și împărțim la două, știind că sînt egale, totuși avem patru. Adică, nu-i 3 bărbați și o femeie, pentru că situația... Și vreau să ne confirmați această lucră, domnule ministru, pentru că ați acceptat.

Vorbiți de 4 persoane care mor la vîrsta prepensionară, avînd în vedere 6 bărbați. 60 la sută, înțelegem noi, dintre bărbați nu ajung la vîrsta pensionară și 20 la sută dintre femei, media fiind 40 la sută.

Spuneți-ne, vă rog frumos, pentru că n-ar fi cazul să se înregistreze în stenogramă acceptul dumneavoastră pentru formula, o formulă...

Domnul Marian Lupu:

Ce se are în vedere, da, cu aceste cifre? Ce au în vedere aceste cifre?

Domnul Valeriu Munteanu:

Eu așa am înțeles și îmi pare corect și relevant, și grave aceste lucruri. Vorbesc despre, ca să fie mai clar, pagina 5, descrierea situației, punctul 7) începînd cu, se începe, la etapa actuală, în Republica Moldova, practic, 4 persoane din 10.

Este o cifră foarte alarmantă, de altfel. Și confirmați-ne care este.

Domnul Mihail Magdei:

Așa-i. Cifrele sînt luate din statistica noastră oficială.

Domnul Valeriu Munteanu:

Adică îi corect că...

Domnul Mihail Magdei:

Este corect.

Domnul Valeriu Munteanu:

60 la sută dintre bărbați.

Domnul Mihail Magdei:

Este corect...

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu ajung la vârsta pensionară.

Domnul Mihail Magdei:

Da...

Domnul Valeriu Munteanu:

Eu așa am înțeles. OK. Și atunci întrebări.

Domnule ministru,

Am citit cu mare atenție această Strategie, alarmează foarte mult, pe undeva chiar oripilează datele din această... din partea descriptivă. Și am așteptat să văd mai multă îndrăzneală la obiective și la finalitate, dar descopăr că la obiective aveți doar peste... în 8 ani, reducerea cu 17% a mortalității populației cauzate de boli netransmisibile.

Și, respectiv, un alt obiectiv care poate fi cuantificat mai ușor – asigurarea creșterii speranței de viață a populației pînă în 2020, pînă la 72 de ani.

Domnul ministru spunea, la proiectul nr. 358, că există în Europa mai ales o tendință de îmbătrînire a populației și, respectiv, către anul 2020, natural, noi vom ajunge la 72 de ani, speranța de viață.

Nu credeți dumneavoastră că această finalitate a obiectivelor este una modestă, dacă nu chiar insuficientă, pentru că am verificat strategii similare în alte țări. Am descoperit una foarte frumoasă din perioada anilor '90, în Finlanda, și ei și-au propus în 10 ani să reducă acești indici cu 40 la sută și au reușit.

Noi de ce avem...

Domnul Mihail Magdei:

Domnule deputat,

Vă mulțumim frumos pentru această întrebare.

Este clar că este greu să ne comparăm cu nivelul de viață din Finlanda, deoarece Finlanda ocupă dacă nu primul loc pe nivelul de viață, atunci 2, 3 ș.a.m.d. Are un sistem performant de sănătate.

Eu înțeleg că aici se cer și viziuni noi în activitatea Ministerului Sănătății. Eu înțeleg că este necesitatea de a introduce rezultatele științifice în problemele profilaxiei maladiilor netransmisibile.

Eu înțeleg că 113 dolari pe cap de locuitor astăzi pentru acordarea asistenței medicale este mult prea puțum și noi, în viitor, în 5 ani de zile, trebuie să

atingem măcar aici, în Republica Moldova, unde venitul pe cap de locuitor este de 1500 de dolari măcar 230, așa, de dolari sau 200 de euro, pentru că noi trebuie să re tehnologizăm instituțiile medicale absolut.

Să nu vină de la Cahul pentru investigare performantă tocmai la Chișinău. Deci lucrurile acestea care trebuie înfăptuite...

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu, ideea era...

Domnul Mihail Magdei:

...și atunci atingem...

Domnul Valeriu Munteanu:

Ideea era că în 8 ani de zile putem să ne concentrăm.

Domnul Mihail Magdei:

Și...

Domnul Valeriu Munteanu:

Nu doar pe tratament, ci și pe profilaxie, și pe educație. Pentru că avem în rândul celor mai importante cauze consumul, cele mai importante, numărul unu, consumul nociv de alcool, după aceasta fumatul, alimentația incorectă, hipodinamia și obezitatea.

Cred că aici ar trebui să lucrăm și ar fi mult mai ieftin, și mult mai eficient.

Domnul Mihail Magdei:

Domnule deputat,

Sîntem de acord. 10% din decesuri astăzi în Republica Moldova aproape din cele... a maladiilor, sînt legate de consumul de tutun și alcool și această problemă intră în problema deceselor prevenibile.

Dacă vom lucra, cum ați spus dumneavoastră, cu Ministerul Educației, cu alte ministere ș.a.m.d., problema profilaxiei maladiilor nontransmisibile este o problemă adînc intersectorială, nu depinde numai de Ministerul Sănătății.

Vă mulțumesc frumos...

Domnul Valeriu Munteanu:

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Microfonul nr. 3.

Domnul Igor Corman:

Mulțumesc.

Domnule viceministru,

Eu am o propunere, dar mai întâi, dacă îmi permiteți, o întrebare. Iată, și de la microfonul nr. 5 s-a atras atenția că printre obiective aveți aici reducerea cu 17% a mortalității populației.

Așa, o întrebare banală, ca să nu murim proști, dar de ce anume 17%? De ce nu 20, nu 15?

Cum ați stabilit...

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumesc, domnule deputat, pentru întrebare.

La acest capitol, când noi am elaborat proiectul Strategiei, noi am avut un șir de întâlniri cu savanții noștri care se ocupă de această problemă.

Cu Institutul de Cardiologie, cu institutul... Centrul Național de Sănătate Publică, cu Centrul de Management, cu universitatea... catedra Universității de Stat de Medicină, savanții...

Afară de aceasta, sîntem primii în Europa din țările acestea care au de gînd să adereze și țările postsovietice.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Magdei,

Nu vă supărați, vă rog.

Domnul Mihail Magdei:

Care...

Domnul Marian Lupu:

Noi mai avem multe subiecte astăzi pe ordinea de zi. Eu aș ruga mai concret și mai succint la întrebări.

Domnul Mihail Magdei:

Care...

Domnul Marian Lupu:

De ce 17?

Domnul Mihail Magdei:

...au făcut un studiu al cost-eficienței tabacismului și alcoolului și din aceste...

Domnul Igor Corman:

... chestie științifică... Așa cred eu...

Domnul Mihail Magdei:

Am ajuns la lucrurile acestea.

Domnul Igor Corman:

Da, mulțumesc.

Acum propunerea care vreau s-o fac.

Domnule viceministru,

Deci eu mă refer la sintagma aceasta „boli netransmisibile prioritare”. Mie mi se pare cam bizară, fiindcă bolile nu sînt prioritate. Noi trăim foarte bine, să dea Domnul și fără dînsule. Combaterea lor poate să fie un obiectiv prioritar.

Eu, poate, vă propun să folosiți altă sintagmă deci și în titlu, și în text. De exemplu, „boli netransmisibile prevalente” sau „boli netransmisibile predominante”. Sau, pur și simplu, „cele mai răspîndite boli netransmisibile”.

Domnul Mihail Magdei:

Sinonime putem găsi, dar totuși Organizația Mondială a Sănătății introduce terminologia „prioritare”.

De ce? Așa. De ce? Pentru că sînt prioritare. Cele care cauzează mortalitatea înaltă. Și trebuie să fie prioritare pentru stat.

Domnul Marian Lupu:

Nu, este...

Domnul Mihail Magdei:

Dacă găsim o altă noțiune, o altă...

Domnul Marian Lupu:

Este o problemă la mijloc, fiindcă tratamentul lor este o prioritate pentru stat. Însă boala să fie prioritară, e ceva mai specific, într-un fel, necunoscînd terminologia medicală.

Microfonul nr. 4.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Domnule ministru,

Eu o să vă ajut ceva. Deci de ce 17 la sută, și nu 60 ca în Finlanda? Asta-i calitatea vieții noastre și cultura noastră de sănătate. Aici sîntem, aici ni-i nivelul.

Domnule Președinte,

Toate amendamentele ce se propun au fost propuse în comisie. Au fost acceptate. O să iasă președintele de comisie, o să dea raportul. Nu pierdem timpul, discutăm.

Eu înțeleg că este presă, trebuie să ne manifestăm. Dar nu-i...

Domnul Marian Lupu:

Dar nu în așa o măsură chiar, da?

Domnul Mihail Magdei:

Eu cred că nouă ne revine, Parlamentului de astăzi îi revine un rol istoric în această problemă, deoarece începem un lucru frumos.

Domnul Marian Lupu:

Bine.

Domnul Mihail Magdei:

În societate.

Domnul Marian Lupu:

Domnule Ciobanu,

La microfonul nr. 5 sau nu? Nu, colegul nu?

Microfonul nr. 4.

Domnul Petru Știrbate:

Domnule Președinte,

Din nou revin eu. Eu am citit raportul comisiei și de aceea insist asupra chestiei care este. Și atunci dați, colegi, oleacă să ne determinăm că, patru din zece nu-i 60%, cum n-ai da. Dar, totuși, revin, vă rog să fiți atenți. La etapa actuală, în Republica Moldova, practic, 4 persoane din 10 mor la vârsta prepensionară, 4 din 10.

Domnul Marian Lupu:

40 la sută.

Domnul Petru Știrbate:

Stop. Corect. Deci nu 60, dumneavoastră v-ați hotărât, într-adevăr, era greșeală aici.

Domnul Marian Lupu:

Sînt 60 bărbați, 20 femei, media 40.

Domnul Petru Știrbate:

Deci 4 din 10, asta înseamnă 3 bărbați și o femeie. E adevărat. Păi, asta-i statistica, domnule.

Domnul Marian Lupu:

Of ...

Domnul Petru Știrbate:

Deci, vă rog, domnule ministru, să aduceți claritate dumneavoastră. Mai citesc și ultima oară și mai mult nu citesc. La etapa actuală, în Republica Moldova, din 10 persoane 4 mor pînă la pensie. Cine sînt acești 4? Cine-s? 3 bărbați și o femeie. Mai este o altă descifrare?

Mulțumesc.

Domnul Mihail Magdei:

Eu dețin datele statistice.

Domnul Marian Lupu:

Așa. Microfonul nr.4.

Domnul Ghenadie Ciobanu:

Mulțumesc, domnule Președinte.

De fapt, cu acest „prioritare boli”, chiar dumneavoastră ați propus poate de făcut în așa un mod care ... bolile netransmisibile prioritare pentru tratament. Pentru că, de altfel, într-adevăr, acest priority din engleză. Și în formulare la noi sună puțin mai ciudat și mai ...

Domnul Marian Lupu:

Domnule ministru,

Care ar fi o versiune apropiată, dar de alternativă?

Domnul Mihail Magdei:

Toate bolile sînt prioritare pentru tratament, domnule Președinte.

Domnul Marian Lupu:

Nu, păi, stați. (*Rîde.*) Știți, eu vă rog, să înțelegem corect, cînd citești denumirea ai, într-adevăr, impresia că țara aceasta are prioritate ca să îmbolnăvească cetățenii în special de bolile respective. Deci să ieșim din cercul acesta vicios, ca orice cetățean, indiferent de gradul lui de pregătire, citind acest document, să nu aibă temei de interpretări eronate sau de interpretări duble.

Eu las la latitudinea comisiei de profil, înainte de semnarea documentului cu autorii împreună, găsiți, vă rog, formula potrivită și noi considerăm că plenul Parlamentului susține ideea precizării chiar și în titlul acestui document.

De acord?

Domnul Mihail Magdei:

Mulțumim.

Domnul Marian Lupu:

Da. Microfonul nr.5.

Domnul Gheorghe Brega:

Mulțumesc, domnule Președinte.

Deci ceea ce se referă la boli prioritare nu pretind ... adevăr. Dar ministerul a ieșit din următoarele considerente. Noi avem boli netransmisibile 1001. Iată, am luat prioritare o parte mică din ele.

Domnul Mihail Magdei:

Zece.

Domnul Gheorghe Brega:

Posibil, poate nu-i corect, aici o să ... Dar nu trebuie de riscat acum.

Domnul Marian Lupu:

Eu cred că noi nu avem divergențe la capitolul “Substanță, sens”. Rugămintea a fost să se găsească forma potrivită.

Domnule viceministru,

Vă mulțumesc foarte mult.

Și rog comisia.

Domnul Vladimir Hotineanu:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Comisia protecție socială, sănătate și familie, în ședință, a examinat proiectul de Hotărâre a Parlamentului privind Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile în Republica Moldova, o Strategie pentru o perioadă de 8 ani de zile.

În Republica Moldova, voi menționa că, în ultimii ani, principalii indicatori ce caracterizează starea sănătății populației sînt nefavorabili. Mortalitatea generală fiind la un nivel mai ridicat decît în țările din regiuni, iar excedentul natural atingînd cote negative.

Dar vreau să mai notez aici încă un punct foarte important, că sfîrșitul secolului XX – începutul secolului XXI, de fapt, sînt secolele bolilor netransmisibile. Cu bolile transmisibile, infecțioase omenirea a terminat-o în a doua jumătate a secolului al XX-lea. Și acum sarcina noastră cea mai importantă, într-adevăr, e să luptăm cu aceste boli netransmisibile, despre care a vorbit domnul viceministru.

Nu în zadar în lume și de Organizația Mondială a Sănătății, de ONU s-a lansat noțiunea de „Un mod sănătos de viață”, care include toate activitățile, inclusiv medicale, dar, în special, a persoanei, a fiecărui cetățean în a asigura profilaxia acestor boli netransmisibile.

Scopul primordial al Strategiei este reducerea semnificativă a efectelor bolilor netransmisibile în scopul menținerii unei populații sănătoase și active cît mai mult timp, care să-și atingă pe deplin potențialul economic. Ca obiectiv mai este și reducerea ratei deceselor, a morbidității, a dizabilităților cauzate de maladiile netransmisibile și, în final, îmbunătățirea calității vieții, cît și a speranței de viață la naștere.

Proiectul propus este în concordanță cu prevederile Strategiei globale de prevenire și control al bolilor netransmisibile, ale Strategiei europene pentru prevenire și controlul bolilor netransmisibile, are ca bază prevederile Convenției Organizației Mondiale a Sănătății privind controlul tutunului; Strategia globală

privind alimentația, activitatea fizică și sănătatea; Strategia globală de reducere a consumului nociv de alcool.

În comisie au parvenit avize pozitive din toate comisiile parlamentare, din Direcția juridică a Parlamentului. Totodată, au parvenit propuneri de la deputați, care au fost incluse în sinteza amendamentelor.

Țin să menționez propunerea doamnei Liliana Palihovici care a insistat ca în lista de obiective să fie inclus următorul obiectiv: „Educația pentru sănătatea populației să fie inclusă în curricula școlară, începînd de la vîrsta fragedă,” care se va regăsi în punctul 28, alineatul (4), secțiunea a treia.

Membrii comisiei, cu vot unanim, propun plenului Parlamentului adoptarea Hotărîrii Parlamentului privind Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile prioritare în Republica Moldova pentru anii 2012 – 2020.

Vă mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Domnule președinte,

Vă mulțumesc pentru prezentarea acestui raport prioritar. Și, în absență de întrebări, vă rog să luați loc. Înainte de exercițiul de vot – trei luări de cuvînt. Prima fiind colega noastră doamna Nasu.

Doamna Maria Nasu – Frațiunea PLDM:

Stimate domnule Președinte,

Onorat Parlament,

Calitatea vieții cetățenilor din Republica Moldova este o corigență majoră la tema enunțată în proiectul de Hotărîre a Parlamentului. Strategia națională are ca bază îmbunătățirea calității vieții populației prin diminuarea factorilor de risc și schimbări comportamentale din partea fiecărui cetățean față de propria sănătate.

În proiectul de lege s-a făcut trimitere la scopul, obiectivele generale și cele specifice. În obiectivele enumerate cred că, tangențial, este vizat obiectivul ce ține de instruirea în sistemul educațional. Evident este faptul că majoritatea tinerilor sînt expuși riscurilor ce promovează bolile netransmisibile. Hipodinamia sau sedentarismul rezultat de independența și gestionarea incorectă a timpului în utilizarea tehnologiilor informaționale în schimbul activităților fizice. Anemia prin carența de fier, rezultat al alimentației incorecte. Maladiile mintale în care se încadrează tinerii cu vîrsta 17 – 18 ani și care constituie 19%. Consecințele grave ale migrației părinților. Lipsa familiei duce la slăbiciuni de voință în fața viciilor: tabagismul, alcoolul, drogurile, alimentația incorectă fast-fudurile.

Sîntem conștienți că, în urma acestor consecințe grave, este necesară distribuirea responsabilităților tuturor entităților-cheie: familia, societatea civilă, instituțiile de educație pentru motivarea tinerilor în adoptarea stilurilor sănătoase de viață, printr-o selectare corectă a mediilor de ocupații, prin elaborarea unui program de educație continuu la toate nivelurile de ocrotire a sănătății.

Menționez primii pași de realizări importante grație Ministerului Educației. Educația estetică, în care sînt incluse orele de curs preuniversitar. La fel, în 2011,

s-a continuat implementarea disciplinelor opționale „Educație pentru sănătate” în gimnaziu și „Educație pentru viața de familie” în învățământul liceal.

Continuitatea modului sănătos de viață se regăsește obligatoriu în curricula „Educație civică” – 26 ore repartizate anual în clasele V-IX și 9 ore repartizate pentru clasele X-XII. Cu trimitere la informația expusă anunț că, în urma discuțiilor cu profesorii de istorie, se menționează precum că istoria civică vizează formarea cetățeanului unei societăți democratice, iar orele de sănătate trebuie citite de profesorii de biologie. Sînt subiecte care cer abordare profesionistă din partea specialiștilor, o solicitare întemeiată.

La fel, în învățământul mediu de specialitate și profesional a fost aprobată curricula pentru disciplina opțională „Decizii pentru un mod sănătos de viață”. O pondere importantă în strategiile de învățare este stimularea tinerilor de a se îngriji personal de propria sănătate și de a coopera eficient cu serviciile din domeniu.

Cu certitudine, atît tinerii, cît și noi căutăm răspuns la întrebările: cine și cum ne protejează sănătatea? În comun urmează a concluziona că sănătatea, ca valoare personală și valoare publică, este foarte importantă.

Domnul Marian Lupu:

Stimată colegă,
Doar o clipă.

Doamna Maria Nasu:

Și ea urmează, cu toate acestea ...

Domnul Marian Lupu:

Doamnă Nasu.
Stimați colegi,

Eu vă rog, să ne ascultăm colegii, că s-ar putea întîmpla ca datele viitoare dumneavoastră să fiți la tribună și ei sau lor să nu le pase de dumneavoastră. Să ne respectăm reciproc, căci sîntem în ședința Parlamentului.

Doamna Maria Nasu:

La noi asta e frecvent. Nu-i o noutate.

Domnul Marian Lupu:

Vă rog să continuați.

Doamna Maria Nasu:

... se vorbește de generația tînără și cred că colegii noștri consideră că sînt independenți, dar totuși, la acest capitol, cred că urmează să privim, că este și gravitate, dacă chiar se face ceva.

Vreau să zic că, cu toate acestea, impactul opțional nu este unul major. Din ce cauză? Fiindcă frecvența este de 40 – 50 % din numărul total al elevilor. De ce? Fiindcă opțiunea elevilor, aveți și dumneavoastră copii, mulți care vă regăsiți în

sală, de multe ori nu coincide cu cea a părinților, care influențează alegerea, selectînd limbi moderne, calculator în detrimentul orelor de sănătate.

Iată, în clasele liceale elevii își vor motiva opțiunea pornind de la realitatea examenului de bacalaureat. Astfel, ora de sănătate nu încadrează numărul de elevi pe care ni-l dorim. Și urmează să ne punem întrebarea în acest veac vertiginos, pe care îl trăim: cînd dacă nu în perioada de formare tînărul va conștientiza că de el și numai de el depinde îmbunătățirea calității vieții, speranța de viață?

Evaluarea în cadrul orelor opționale de sănătate este și trebuie să fie un instrument de măsurare a cunoștințelor și performanțelor elevilor, care să se poată califica cu ceea ce este mai important – stimularea unui mod sănătos de viață, transmiterea de cunoștințe durabile, dezvoltate, de aptitudini și formare de atitudini față de propria sănătate.

În aceleași discuții cu părinții și profesorii se afirmă necesitatea includerii orei de sănătate în programul obligatoriu. În această ordine de idei, punctez impactul negativ al lacunei legislative referitor la procesul de achiziții în Programul de alimentare în instituțiile preșcolare și în instituțiile de învățămînt, copiilor li se oferă oferta cea mai ieftină, adică produsele de proastă calitate, cu termen expirat etc. Cunoaștem sumedenii de cazuri înregistrate.

Sîntem foarte conștienți azi, cînd vorbim despre implementarea acestui proiect de lege de aplicare a Planului de acțiuni în contextul Strategiei naționale, că impactul poate fi unul dorit numai în cazul în care vor fi eforturi conjugate la nivel de responsabilitate zilnică din partea familiei, factorilor de decizie, instituțiilor de sănătate și a întregii societăți civile.

Stimați colegi,

Proiectul de lege, avînd caracter sistematic, va contribui substanțial la responsabilizarea tuturor categoriilor de cetățeni și la formarea deprinderilor de a duce un mod de viață sănătos. Solicit să susțineți acest proiect de lege.

Mulțumesc. (*Aplauze.*)

Domnul Marian Lupu:

Doamna Valentina Stratan.

Doamna Valentina Stratan:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Stimați colegi deputați,

Constatăm cu bucurie că, în sîrșit, Ministerul Sănătății a prezentat Parlamentului un prim proiect Strategie ce prevede intenția acestuia de a organiza prevenirea și controlul bolilor nontransmisibile. Zic în sîrșit, pentru că, în ultimul timp, Ministerul Sănătății a lansat ideea reformei în sănătate și a sistemului spitalicesc, fără a ține cont de prevederile Legii de bază din domeniu, cea a ocrotirii sănătății, care spune tranșant, prin alineatul (6) al articolului 4, că: reorganizarea sistemului național de sănătate și cel farmaceutic se aprobă prin acte legislative de către Parlament.

De aceea, cred că Parlamentul are dreptul să ceară mai multă lumină și detalii în ceea ce urmează să fie realizat în următorii ani și rămîne în așteptarea unui concept clar și bine definit, care ar urma să fie aprobat ulterior de Parlament.

Pe bună dreptate, sînt îngrijorători indicii înalți de morbiditate și mortalitate a maladiilor nontransmisibile. Este îngrijorător faptul că 80 la sută din maladiile, înregistrate în Republica Moldova, fac parte din acest grup de maladii, care au la baza lor o multitudine de factori de risc fie de mediu sau comportamentali, sociali sau economici.

Această Strategie are un scop nobil: de a preveni aceste maladii prin reducerea mortalității și morbidității premature, prin îmbunătățirea calității vieții și creșterii speranței de viață la naștere.

De la această tribună am menționat de multe ori că necesitatea investiției în măsuri de prevenție este și rămîne a fi un imperativ important pentru sistemul de sănătate. Profilaxia este principiul fundamental în asigurarea sănătății populației. Acest lucru este menționat în Legea nr.411 – Legea ocrotirii sănătății, articolul 3.

Se știe că domeniul sănătății este unul din care poate fi obținut un beneficiu contra unor cheltuieli modeste, dar nu și în lipsa totală a acestora. Spun acest lucru, pentru că în acest proiect de lege este menționat că implementarea Strategiei, citez, nu necesită mijloace financiare suplimentare. Cheltuielile urmează a fi suportate din contul și în limita mijloacelor financiare, prevăzute anual în bugetele respective ale autorităților antrenate în dezvoltarea și implementarea prezentei Strategii. Cred eu pentru astfel de abordare vom avea o Strategie mai mult declarativă și va rămîne doar la nivel de intenție, și nu de realizare, iar obiectivul de a reduce cu 17% indicii mortalității populației, cauzate de bolile nontransmisibile, pînă în anul 2020 va rămîne doar o intenție.

Astfel spus, trebuie să recunoaștem că realizarea acestei Strategii rămîne să fie acoperită financiar, în primul rînd, din banii cetățenilor, plătiți pentru asigurarea obligatorie de asistență medicală. Această situație va înăspri și mai mult povara și așa mare a acestora.

În argumentarea acestui fapt vine expunerea obiectivelor Strategiei, cum ar fi: realizarea programelor de promovare a sănătății, asigurarea maximă cu tratament și îngrijiri medicale, depistarea precoce a maladiilor netransmisibile. Or toate acestea se realizează deja cu finanțarea banilor de la Compania Națională de Asigurări în Sănătate.

Aici este cazul să ne amintim de faptul că, din lipsă de finanțe sau din alte motive, din anul 2003, nu mai avem un Program național de prevenire și combatere a cancerului în Republica Moldova. Deși cancerul ocupă locul doi în structura deceselor și înregistrează o incidență înaltă, inclusiv printre persoanele apte de muncă. Cu toate că acest program este elaborat de cîțiva ani de specialiștii din domeniu, el face navetă de la Ministerul Sănătății spre Guvern și viceversa.

Iată de ce îmi exprim speranța că Guvernul va aproba, măcar începînd cu anul 2013, Programul național de prevenire a cancerului și va găsi posibilitatea acoperirii financiare a acestuia.

Totodată, vreau să amintesc că Serviciul de Supraveghere de Stat al Sănătății Publice, prin atribuțiile sale, este direct responsabil de promovarea sănătății și a

controlului bolilor nontransmisibile, iar baza tehnico-materială a acestuia necesită stringent o fortificare financiară. Cred că aici este cazul să amintesc Guvernului și, în particular, Ministerului Finanțelor de necesitatea deblocării sumei soldului de 18 milioane de lei, aflate pe contul centrelor de sănătate publică, pentru a fi utilizate în scopul realizării acestei Strategii, cât și a dezvoltării serviciului în întregime.

Fracțiunea Partidului Democrat susține inițiativa Guvernului privind Strategia națională pentru prevenirea și controlul bolilor netransmisibile în Republica Moldova, dar, în același timp, va monitoriza și va evalua cu atenție fiecare etapă de implementare a acestui document.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc.

Și ultima luare de cuvânt – domnul Știrbate.

Domnul Petru Știrbate:

Stimate domnule Președinte,

Doamnelor și domnilor deputați,

Am ieșit în fața dumneavoastră pentru a veni cu careva argumente și propuneri în Strategia națională pentru prevenirea și combaterea maladiilor netransmisibile.

Domnilor deputați,

Sănătatea este cel mai de preț lucru pe care ni l-a dat Dumnezeu, iar sănătatea națiunii este bogăția țării și se caracterizează prin cei patru indicatori demografici principali: natalitatea, mortalitatea generală, mortalitatea infantilă și excedentul natural al populației.

Cu regret, Republica Moldova a intrat deja în rîndul statelor cu un spor al populației negativ, ceea ce nu poate să nu se reflecte asupra economiei țării în ansamblu. Indicatorii statistici demonstrează, de mai mulți ani la rînd, că bolile netransmisibile dețin stabil un loc important în clasamentul cazurilor de deces, cât și a cauzelor de invalidizare a cetățenilor Republicii Moldova.

Sănătatea omului se formează sub influența factorilor interdependenți naturali și sociali-economici, aceștia sînt: aerul, apa, solul, factorii climaterici, precum și condițiile de muncă, de alimentare, de trai etc.

Este stabilit că sănătatea per ansamblu depinde doar în 14 – 15 la sută de sistemul medical din țară, în rest aceștia sînt: mediu ambiant, instruirea generală, starea economică etc.

Modul de viață influențează substanțial asupra multor procese sociale și a caracteristicilor societății. Unul dintre cel mai importanți este interdependența modului de viață și sănătății populației. Formarea modului sănătos de viață nu se limitează doar la formarea corectă sau la anumite forme de activități medico-sociale.

Pentru consolidarea modului sănătos de viață este necesară concentrarea eforturilor asupra depășirii factorilor de risc ai diferitor boli: luptei cu alcoolismul, fumatul, hipodinamia, alimentarea nerațională, relațiile conflictuale.

Modul sănătos de viață este temelia profilaxiei maladiilor. Trebuie să subliniem că ele realizează cel mai prețios și cel mai cost-eficient mod de profilaxie – profilaxia inițială a bolilor ce preîntâmpină apariția lor, extind diapazonul posibilităților de adaptare a omului.

În urma examinării conținutului Strategiei naționale pentru prevenirea și combaterea bolilor netransmisibile prioritar în Republica Moldova este importantă abordarea multidimensională a factorilor care influențează negativ starea sănătății populației Republicii Moldova.

Prezenta Strategie trebuie să pună accent pe importanța interconexiunii modului sănătos de viață în relații cu creșterea economică, dezvoltarea familiei, dezvoltarea și consolidarea genofondului statului, îmbunătățirea sistemului de sănătate și a serviciilor adiacente.

Îngrijorarea mea ține de preocuparea insuficientă a noastră față de politicile de prevenire a maladiilor netransmisibile, care necesită a fi implementate pentru asigurarea sănătății populației, în condiții favorabile, ce includ: elaborarea strategiilor alimentare și de nutriție corectă, securitatea produselor medicale, eliminarea efectelor nocive ale fumatului în locurile publice.

Politicile de prevenire a maladiilor sînt cruciale pentru dezvoltarea unei națiuni sănătoase și prospere. Numai în creșterea maladiilor netransmisibile: cardiovasculare, cancerul, patologia aparatului digestiv, boala pulmonară, diabetul zaharat, bolile mentale și de comportament, anemiile reprezintă un pericol latent pentru societatea noastră și dezvoltarea ei prezente și viitoare.

În context, menționez și proiectele de lege care deja au fost adoptate în plenul Parlamentului privind politicile de comercializare a alcoolului în locurile publice, privind diminuarea rolului negativ al fumatului în rîndurile minorilor și mărirea amenzilor și sancțiunile pentru persoanele care comercializează articolele de tutun copiilor sub 18 ani.

Copilul și tînărul sănătos pot fi educați mai ușor. Este o realitate care nu poate fi contestată. Ei, prin influența pozitivă a instituțiilor de socializare, formează mai repede toate priceperile și deprinderile necesare, adaptîndu-se mai ușor la schimbul condițiilor și percepînd toate cerințele care le sînt înaintate. Sănătatea este cea mai importantă premisă a formării corecte a caracterului și inițiativei, a voinței puternice, a capacităților și aptitudinilor naturale.

Este obligatorie includerea în curricula școlară a subiectelor ce țin de modul sănătos de viață, în cadrul spitalelor-organizarea cursurilor pentru mame tinere care educă copiii, pentru angajatori în companiile private și bugetare.

Astfel, vin cu propunerea și eu să reevaluăm obiectivele specifice ale Strategiei și să includem elementul de educație al unui mod sănătos de viață în rîndurile generației tinere, fiind unul prioritar.

Atenționez că Strategia trebuie să fie bazată pe valori general recunoscute în domeniul sănătății publice, ceea ce presupune accesul la servicii medicale de calitate, echitate socială și solidaritate. Dimensiunea de gen trebuie să fie reflectată în toate politicile de sănătate elaborate în Republica Moldova.

Un element important îl constituie și educarea cetățenilor în spiritul promovării unui mod sănătos de viață. În context, asigurînd aceste cerințe, vom

avea cetățeni participativi cu potențial de muncă înalt. Ca rezultat, vom avea creștere economică durabilă și accesul la tehnologii noi în sănătate, obținute prin investiții naționale și internaționale.

Coeziunea economică, creșterea numărului angajaților în sfera bugetară sînt direct proporționale cu starea generală a sănătății populației. Principiul durabilității proceselor sociale în toate sferele vieții trebuie să fie reflectate plener în prezenta Strategie. În încheiere vin să îndemn, să susținem prin vot prezenta Strategie.

Mulțumesc.

Domnul Marian Lupu:

Mulțumesc antevorbitorilor. (*Aplauze.*)

Stimați colegi,

În aceste condiții și la această etapă, ținînd cont de raportul comisiei de profil și de toate acele lucruri, propuneri spuse, înaintate de la microfoanele din sală, acceptate de autor, de comisie, supun votului adoptarea proiectului de Hotărîre nr. 414. Cine este pentru rog să voteze.

Vot unanim. Proiectul nr.414 este aprobat.

A fost ultimul subiect, mă refer la proiectele de acte legislative pentru agenda ședinței de astăzi. Urmează Ora întrebărilor, după care o declarație.

Însă am recepționat solicitarea colegilor din sală, liderii de fracțiuni, pentru o pauză, ca să ne întrunim în cadrul ședinței Alianței, după care revenim, presupun în scurt timp, și ducem la bun sfîrșit ședința.

De cît timp e nevoie, stimați colegi? Jumătate de oră? Jumătate de oră. Deci pauză jumătate de oră, după care continuăm cu ultimele puncte pe agendă.

Mulțumesc.

P A U Z Ă

* * *

*

D U P Ă P A U Z Ă

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Continuăm ședința. Pe final de ședință, avem înscrisă o solicitare pentru declarație din partea doamnei Corina Fusu.

Conform Regulamentului, autorul informației care a solicitat prezența domnului Parlicov, în acest caz mă refer la domnul, la colegul nostru domnul Dodon, lipsa deputatului generează prezentarea răspunsului în prezența domniei sale.

Deci domnul Parlicov o să vină la următoarea ședință de joi.

Declarație.

Doamna Fusu,

Vă rog.

Doamna Corina Fusu:

Stimate domnule Președinte al Parlamentului,

Doamnelor și domnilor deputați,

Din partea Frațiunii Partidului Liberal, vin cu o declarație cu privire la evenimentele din aprilie 2009.

Am programat să facem această declarație în data de 5 aprilie. Din lipsă de cvorum, nu am reușit să o facem.

De astă dată, țin să vă mulțumesc foarte mult pentru faptul că ați rămas să asistați pentru declarația finală. La 7 aprilie s-au împlinit 3 ani de la tragicele evenimente ce s-au produs în urma protestelor pașnice din aprilie 2009.

Frațiunea Partidului Liberal își exprimă insatisfacția în legătură cu situația creată și constată că, odată cu trecerea timpului, elucidarea evenimentelor respective trenează fapt care provoacă cetățenilor profundă nemulțumire și-i face neîncrezători în fața instituțiilor statului.

Evenimentele de după 5 aprilie 2009 au marcat profund cursul istoriei Republicii Moldova. În luna aprilie 2009, cetățenii noștri, tinerii noștri au spus un „da” hotărât pentru libertate, demnitate, bunăstare și un „nu” trecutului totalitar comunist care a sărăcit Republica Moldova atât din punct de vedere spiritual, moral, valoric, cât și din punct de vedere al nivelului de trai.

Anii de guvernare comunistă au transformat Republica Moldova într-un stat cu un regim dictatorial, corupt, cu o societate anemică și docilă, stat ce s-a pomenit într-o totală izolare internațională.

Mii de tineri au suferit, iar unii dintre ei și-au jertfit chiar viața în numele schimbării pînă la capăt.

Speranțele acestor tineri erau și încă mai sînt îndreptate spre partidele democratice, către actuala componentă a Alianței pentru Integrare Europeană și noi sîntem datori să îndreptăm aceste speranțe.

Trei ani sînt totuși o perioadă extrem de lungă, timp în care elucidarea cauzelor și consecințelor evenimentelor de după 5 aprilie par a fi blocate sau nepermis de tergiversate de către organele abilitate.

Comisia parlamentară de cooperare „Uniunea Europeană – Republica Moldova”, la cea de-a XIV-a reuniune care a avut lor la Chișinău în perioada 25–26 noiembrie 2011, în declarația finală și recomandările sale, solicită autorităților moldovene să continue ancheta completă, transparentă și imparțială asupra evenimentelor din aprilie 2009, recomandă ca viitoarele rezultate să fie făcute publice și solicită instituțiilor naționale competente să aducă în fața justiției pe autorii infracțiunilor și încălcărilor grave ale drepturilor omului din timpul revoltelor și protestelor de stradă care au urmat alegerilor din 5 aprilie 2009.

În luna mai, la Bruxelles, va avea loc cea de-a XV-a reuniune a Comitetului de Cooperare „UE – Republica Moldova” la care partea moldovenească va trebui să raporteze despre evoluția investigațiilor.

E necesară o scurtă incursiune în modestele noastre eforturi de a face lumină în cazul 7 aprilie.

Ținem să reamintim despre Hotărîrea nr. 159 din 8 iulie 2010, prin care Parlamentul ia act de raportul Comisiei parlamentare de anchetă, supranumită

Comisia Nagacevschi, și cere Procuraturii Generale, în termen de 30 de zile din ziua adoptării hotărârii, să prezinte în plenul Parlamentului un raport amplu despre rezultatele investigării evenimentelor din aprilie 2009.

Doi. Ministerului Afacerilor Interne – să facă publice materialele anchetelor de serviciu în privința colaboratorilor de poliție implicați în evenimentele de după 5 aprilie 2009.

Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Informații și Securitate, Serviciului Protecție și Pază de Stat, în termen de 30 de zile din data adoptării hotărârii, să prezinte Parlamentului un raport amplu privind rezultatele investigării evenimentelor din aprilie 2009.

Abia după 9 luni de la adoptarea hotărârii respective, nr. 159, în plenul Parlamentului au fost audiate rapoartele Procurorului General, al ministrului de interne și al directorului Serviciului Informații și Securitate.

Audierile au relevat multiple obstacole de care se ciocnesc autoritățile în elucidarea evenimentelor produse în aprilie 2009. De la audierea acestor rapoarte a mai trecut un an, timp în care noi, ca deputați, constatăm că nu cunoaștem nimic despre etapa la care se află desfășurarea anchetei 7 aprilie.

Din presă aflăm despre faptul că expertiza în cazul lui Valeriu Boboc, efectuată în Statele Unite ale Americii în 2010 încă, abia acum este anexată la dosar.

Și din nou tăcere și nimeni nu se face vinovat.

Pornind de la cele expuse, Frațiunea Partidului Liberal solicită:

1. Convocarea, în termen de o lună, a unei ședințe speciale a Parlamentului Republicii Moldova dedicată rezultatelor investigațiilor evenimentelor de după 5 aprilie 2009;

2. Prezentarea rapoartelor în plenul Parlamentului: al Procurorului General al Republicii Moldova, al ministrului afacerilor interne, al directorului Serviciului Informații și Securitate, al directorului Serviciului Protecție și Pază de Stat;

3. Solicităm Ministerului Finanțelor și Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor să identifice resursele necesare și să urgenteze reparația completă a sediilor Președinției și Parlamentului;

4. Instalarea în fața sediului Parlamentului Republicii Moldova a Monumentului Libertății, a cărui machetă a fost prezentată oficial publicului încă în aprilie 2010.

Frațiunea Partidului Liberal își exprimă satisfacția în legătură cu oficializarea de către Parlamentul Republicii Moldova, cu votul celor 3 componente ale Alianței pentru Integrare Europeană, a zilei de 7 aprilie drept Ziua Libertății – zi de comemorare a tinerilor care au manifestat pașnic în numele democrației și libertății.

Este un semnal încurajator, un sprijin moral, la momentul actual, pentru tinerii noștri, pentru societatea noastră că, într-un termen rezonabil, vom afla adevărul, iar dreptatea va triumfa.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Domnul Marian Lupu:

Stimați colegi,

Ședința o declar închisă.

Următoarea ședință va avea loc mâine, la orele 10.00, regulamentar.

Vă mulțumesc.

Vă doresc o zi bună!

Ședința s-a încheiat la ora 13.41.

*Stenograma a fost pregătită spre publicare
în Direcția documentare parlamentară
a Secretariatului Parlamentului.*